

Nr 6.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1949/50 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1949) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra två byråchefstjänster i Cr 10, att å övergångsstat uppföra en förste kanslisekreterartjänst i Ca 29 samt att avföra sju telefonisttjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 562 300 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Isaksson m. fl.* (I: 35) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson* (II: 35), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta icke anslå medel till inrättandet av någon ny byrå inom kommunikationsdepartementet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 35.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 626 600 kronor.

Kungl. Maj:t har framlagt förslag om en fastare organisation av arbetet å statssekreteraravdelningen. Sålunda föreslås, att beredningen av framför allt ekonomiska och trafikpolitiska frågor sammanhålles inom en särskild, statssekreteraren underställd byrå under ledning av en byråchef. Även övriga ärenden å avdelningen föreslås skola närmast under statssekreteraren handläggas av en byråchef. De båda byråchefstjänsterna föreslås skola pla-

ceras i Cr 10. Vid bifall härtill föreslås att en ordinarie förste kansli-sekreterarbefattning överföres å övergångsstat och att anslagsposten till av-lönningar till icke-ordinarie personal minskas med 15 000 kronor, motsvarande en nu befintlig arvodestjänst å statssekreteraravdelningen.

Då numera en särskild för statsdepartementen gemensam organisations-avdelning finnes inrättad inom finansdepartementet, föreslås att under den-samma inordnas viss till kanslihusets allmänna administration hänförlig per-sonal, som f. n. sorterar under kommunikationsdepartementet, nämligen dels sju telefonister i Ca 8 och dels två icke-ordinarie expeditionsvakter. I sam-band härmed anses departementets avlöningsanslag också kunna minskas med de medel, som finnas inräknade i detsamma för avlönande av vikarier i telefonväxeln. Vidare anses anslaget böra reduceras med belopp, mot-svarande lönerna för två för kanslihusannexet beräknade expeditionsvakt-tjänster i Ce 9, vilka visat sig obehövliga.

För bestridande av automatiska utgiftsökningar på grund av löneklass-uppflyttningar och reglerad befordringsgång erfordras en ökning av icke-ordinarieposten med 2 100 kronor. Slutligen föreslås att ordinarieposten minskas med 22 000 kronor och icke-ordinarieposten ökas med 20 000 kronor med anledning av att fyra av departementets ordinarie kontorsbiträden be-räknas komma att uppehålla extra ordinarie tjänster inom departementet eller hos annan myndighet.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag, att å kommunikationsdepartementets statssekreteraravdelning skola inrättas två byråchefstjänster i lönegraden Cr 10, har närmast motiverats med den nyinriktning av departementets arbete som skett i samband med nödvändigheten att under senare år ägna allt större uppmärksamhet åt de problem som sammanhånga med de statliga investeringarna. Med hänsyn härtill har det synts departementschefen lämpligt att beredningen av de trafikekonomiska och trafikpolitiska frågorna, sedda mot bakgrunden av den allmänekonomiska utvecklingen, för framtiden sammanhållas inom en särskild statssekreteraren underställd byrå under ledning av en byråchef. Jämväl för handläggningen av de på statssekreterar-avdelningen ankommande allmänt administrativa arbetsuppgifterna, vilka successivt tilltagit i omfattning, har behov ansetts föreligga av en befatt-ningshavare i byråchefs löneställning.

Då motiveringen för förevarande förslag synts utskottet något knapp-händig, har utskottet under hand inhämtat ytterligare upplysningar rörande de förhållanden som ansetts påkalla, att kommunikationsdepartementets personalorganisation förstärkes med ifrågavarande byråchefstjänster.

Utskottet har av dessa upplysningar bibragts den uppfattningen, att skäl kunna åberopas till förmån för Kungl. Maj:ts förslag. I likhet med vad som uttalats i motionerna I: 35 och II: 35 finner utskottet det dock tveksamt, huruvida den föreslagna omorganisationen bör komma till stånd i nuvarande läge, då av olika anledningar en mycket långtgående begränsning av den statliga investeringsverksamheten visat sig nödvändig. I detta samman-

hang torde jämväl böra erinras om att Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition med ytterst få undantag funnit sig icke böra biträda de olika myndigheternas framställningar om inrättande av högre tjänster.

Av nu anförda skäl anser sig utskottet icke kunna tillstyrka, att kommunikationsdepartementets personalorganisation förstärkes med två befattningar såsom byråchef i lönegraden Cr 10. Vad departementschefen i övrigt föreslagit beträffande departementets avlöningsanslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Den av utskottet förordade ändringen i Kungl. Maj:ts förslag innebär i anslagstekniskt avseende, att ordinarieposten bör minskas med (17 400 + 17 400 — 13 848) 20 952 eller i runt tal 21 000 kronor, att icke-ordinarieposten bör uppräknas med 15 000 kronor, motsvarande avlöningen för den arvodestjänst som i samband med omorganisationen förutsatts skola indragas, samt att anslagsposten till rörligt tillägg minskas med (1 728 + 1 728 — 1 662) 1 794 eller i runt tal 1 800 kronor. Kommunikationsdepartementets avlöningsanslag skulle sålunda komma att reduceras med i runt tal (21 000 + 1 800 — 15 000) 7 800 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 35 och II: 35,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet avföra sju telefonisttjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	269 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	203 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 800
	Summa kronor 554 500;

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 554 500 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en sänkning av anslaget med 174 500 kronor, beroende på överföring fr. o. m. nästa budgetår från sjätte till sjunde huvudtiteln av vissa för statsdepartementen gemensamma expenskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 45 500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—7) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga vissa av departementschefen förordade ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för styrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 112 000 kronor.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 4 075 000 kronor, därav 2 037 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslagshöjningen är till en del föranledd av bestämmelserna om reglerad befordringgång och löneklassuppflyttningar. Departementschefen har emellertid även funnit sig böra tillstyrka av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagen omorganisation av styrelsens konstruktionsbyrå, innebärande dels att en förste byråingenjörstjänst i Ca 29 och 4 byråingenjörstjänster i Ce 27 inrättas, dels 6 byråingenjörstjänster i Ce 24 indragas. Vidare förordas att den för chefen för förråds- och verkstadsbyråns förvaltningsavdelning avsedda förste byråingenjörstjänsten i Ca 29 utbytes mot en byrådirektörstjänst i Ca 31 samt att för skötseln av det för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och luftfartsstyrelsen gemensamma nya ämbetshuset inrättas en tjänst som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 och en eldartzjänst i Ce 9. För portvaktssysslorna beräknas ett arvodesbelopp av 900 kronor. Slutligen föreslås att ur personalförteckningen avföres en på övergångsstat placerad byråchefstjänst, vars innehavare den 1 juli 1949 avgår med pension.

Utskottet. Av departementschefen förordad omorganisation inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens konstruktionsbyrå, som syftar till att genom förbättrade rekryteringsförhållanden söka undvika täta personalbyten och till att förläna byrån bättre funktionsduglighet, tillstyrkes av utskottet. Mot övriga av departementschefen framlagda förslag har utskottet icke heller något att erinra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 1 byrådirektör i Ca 31, 1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12, 5 kontorsbiträden i Ca 8 och 4 byråingenjörer i Ce 27, ävensom att ur förteckningen avföra 1 byråchefstjänst å övergångsstat i Ca 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 397 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.....	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 272 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	439 000
	Summa kronor 4 112 000;

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 112 000 kronor, därav av 2 056 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 7 och 8) föreslagit riksdagen att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 815 000 kronor, därav 407 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 720 000 kronor.

Av den för nästa budgetår föreslagna anslagsökningen belöpa 5 000 kronor å posten till sjukvård m. m., 45 000 kronor å posten till bränsle, lyse och vatten, 20 000 kronor å posten till publikationstryck, avseende medel för utgivande av en informationstidskrift för personalen vid verket, samt 25 000 kronor å posten till reseersättningar.

Departementschefen har i förevarande sammanhang förklarat sig icke hava något att erinra mot att kostnader för resor till utlandet i samband med inköp av maskiner m. m. samt vid kontroll av pågående fabrikation och leveranser bestridas av medel under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Nämnda kostnader bestridas nu i regel av sjätte huvudtitelns anslag till extra utgifter.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslagsberäkningen tillstyrkes av utskottet. Vad departementschefen förordat i fråga om bestridandet av kostnaderna för resor till utlandet föranleder icke någon utskottets erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 815 000 kronor, därav 407 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 9—11) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteck-

ningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 13 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50, dels ock till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 10 904 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 10 745 000 kronor.

Uppförandet i personalförteckningen av ytterligare 13 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 föranledes av bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

Den föreslagna anslagshöjningen betingas, förutom av den reglerade befordringsgången och löneklassuppflyttningar, därav att under anslaget inräknats medel för 10 i princip redan förut godkända skrivbiträdestjänster för depåverkstäderna.

Utskottet får, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 13 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	4 900 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 836 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 168 000
	Summa kronor 10 904 000;

c) till Vägförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 10 904 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 11 och 12), som innebär ökning av posten till sjukvård m. m. med 10 000 kronor, posten till underhåll och drift av tjänstebilar med 350 000 kronor, posten till reseersättningar med 54 000 kronor och posten till övriga expenser med 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Vägförvaltningarna: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 136 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 12), vilket innebär en ökning av anslaget för nästa budgetår med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 12 och 13), vilket innebär en anslagshöjning för nästa budgetår med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

9:o) **Allmänna riktlinjer för beräkningen av väganlagen för budgetåret 1949/50.** Kungl. Maj:t har (punkt 9, s. 13—20) framlagt vissa allmänna synpunkter beträffande beräkningen av väganlagen för budgetåret 1949/50.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 30 september 1948 framlagt beräkning av anslagsbehovet för vägunderhåll och vägbyggnader m. m. under budgetåret 1949/50.

Inledningsvis erinrar styrelsen om att styrelsen i sina petita för innevarande budgetår framhållit bland annat att såsom utvecklingen varit inom vägväsendet under de senaste åren varken ökningen i trafikens omfattning eller medelsanvisningarnas storlek blivit avgörande för den takt, i vilken de allmänna vägarna kunnat upprustas och förbättras. I stället hade läget på material- och maskinmarknaden och framför allt på arbetsmarknaden blivit den dirigerande faktorn i fråga om omfattningen av vägförbättringsarbetena.

Läget för vägväsendet är, fortsätter styrelsen, fortfarande mycket bekymmersamt på grund av att nödvändiga arbeten kunna komma till utförande blott i mycket begränsad omfattning. En viss förbättring har dock inträtt därigenom att vägförvaltningarna erhållit medgivande att från den 1 september 1948 något öka den för varje län fastställda högsta arbetsstyrkan för bland annat vägunderhållet. Viss lättnad kan även påräknas genom den från samma tid medgivna möjligheten att för vissa arbeten utnyttja s. k. dold arbetskraft.

Om de lättnader, som erhållits beträffande arbetskraft, kunde helt utnyttjas för det egentliga vägunderhållet, skulle detta, förklarar styrelsen, kunna bedrivas utan några personalsvårigheter. De fastställda arbetsstyrkorna skola emellertid användas jämväl för förstärknings- och förbättringsarbeten samt för beläggningsarbeten. Dessa höra för närvarande till de viktigaste åtgärderna för vägnätets upprustning. En ytterligare ökning av arbetsstyrkan för ifrågakvarande ändamål är därför nödvändig.

Förutom nyssnämnda upprustningsarbeten kräves emellertid att vissa andra

vägarbeten och i första hand broarbeten utföras jämsides därmed. Styrelsen framhåller, att det måste vara angeläget, att vägnas och broarnas standard snabbt förbättras så att transportarbetet kan effektiviseras och därigenom underlätta en särskilt i nuvarande läge betydelsefull produktionsökning. Genom en förbättrad transportapparat med övergång till större och tyngre transportenheter kunna dels transportkostnaderna avsevärt reduceras, dels icke obetydlig arbetskraft inbesparas. I en till styrelsens skrivelse fogad promemoria har resultatet framlagts av en inom styrelsen verkställd utredning om betydelsen för transportekonomin av en förbättrad väg- och brostandard. Styrelsen har vidare erinrat, att vägdistrikten under 1930-talet nedlade i medeltal ca 45 miljoner kronor eller, omräknat till nu gällande löne- och prisnivå, ca 85 miljoner kronor om året på väg- och brobyggnader, beredskapsarbeten oräknade. Vid sin beräkning av vägnaslagen för budgetåret 1949/50 har styrelsen utgått från att kvoten för statliga vägbyggnadsarbeten fr. o. m. arbetsåret 1949 höjes från 8,5 till 30 miljoner kronor samt att kvoten för brobyggnadsarbeten ökas för arbetsåret 1948 från 9 till 15 miljoner kronor samt fr. o. m. arbetsåret 1949 till 20 miljoner kronor.

I en på s. 14 i propositionen återgiven sammanställning, vartill utskottet hänvisar, har styrelsen angivit verklig resp. beräknad medelstillgång under budgetåren 1947/48—1949/50 samt verklig resp. beräknad medelförbrukning under denna period å väg-, gatu- och brobyggnadsanslagen samt bidragsanslagen till enskild väghållning.

Automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1949/50 ha av styrelsen beräknats till ca 435 miljoner kronor, varav 210 miljoner kronor belöpa på tillägsskatten på bensin och brännolja. Styrelsen har utgått från att av nämnda medel ett belopp av 295 miljoner kronor skulle tagas i anspråk för de anslag, vilka helt eller delvis skola avräknas mot automobilskattemedlen.

I anledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse ha utlåtanden avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* och *statens industrikommission* (s. 15—17).

Departementschefen har anfört följande.

»Strävandena att åstadkomma en ekonomisk stabilisering i landet ha även under det sistförflutna budgetåret nödvändiggjort en stark begränsning av investeringsverksamheten inom vägväsendet. Denna begränsning har självfallet hårdast drabbat de mera arbetskrafts- eller materialkrävande investeringarna, såsom nyanläggningar och ombyggnader av vägar samt brobyggnader. Till följd härav har medelförbrukningen å motsvarande vägnaslag, för vilkas användning erfordras särskilda byggnadstillstånd, varit relativt obetydlig och samtidigt ha de redan tidigare stora reservationerna å dessa anslag ytterligare ökats under budgetåret. Såsom närmare framgår av den på s. 14 återgivna sammanställningen ha nettoutgifterna å ifrågasvarande anslag — varmed avses anslagen till nyanläggning och ombyggnad av bygdevägar, ödebygdsvägar och huvudvägar, stensättning av vägar, brobyggnader, byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla

vägar och broar, bidrag till byggande av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, samt bidrag till byggande av enskilda vägar — under budgetåret 1947/48 uppgått till sammanlagt 22,0 miljoner kronor mot 17,8 miljoner kronor under budgetåret 1946/47. Mot den angivna medelsförbrukningen för budgetåret 1947/48 av 22,0 miljoner kronor svarade dels kvarstående reservationer om tillhoppa 104,2 miljoner kronor och dels nya anslagsmedel om sammanlagt 63,6 miljoner kronor eller alltså tillhoppa icke mindre än 167,8 miljoner kronor. Som följd härav hade reservationerna vid budgetårets slut ökats till 145,8 miljoner kronor. I fråga om medelsförbrukningen kan till jämförelse framhållas att de årliga investeringsutgifterna — omräknade efter nuvarande löne- och prisnivå — för nyanläggning och ombyggnad av allmänna vägar på landsbygden samt för brobyggnader under åren närmast före det senaste kriget, fränsett beredskapsarbeten, uppgingo till sammanlagt omkring 85 miljoner kronor. Motsvarande siffra för budgetåret 1947/48 utgör 18,7 miljoner kronor.

För budgetåren 1948/49 och 1949/50 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat nettoutgifterna å förenämnda, av särskilda byggnadstillstånd beroende anslag till 64,0 resp. 96,0 miljoner kronor, varvid styrelsen räknat med en tilldelning av nya anslagsmedel för det sistnämnda budgetåret med 52,6 miljoner kronor. En sådan utvidgning av investeringsverksamheten förutsätter, att byggnadstillstånd för denna verksamhet i fortsättningen meddelas i en väsentligt ökad omfattning, vilket styrelsen vid sina beräkningar också särskilt framhållit. Att synnerligen angelägna behov av investeringar föreligga på detta område och att en fortsatt stagnation i många fall kan komma att förorsaka stora olägenheter för samfärdseln, är ett känt förhållande. Trots detta kan jag med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget icke för närvarande finna några omständigheter, som ge anledning till förhoppning att väginvesteringarna under den närmaste tiden skola kunna ökas i någon väsentlig mån över 1948 års nivå. Denna uppfattning bestyrkes också av de i det föregående återgivna yttrandena av arbetsmarknadsstyrelsen och industrikommissionen. Under sådana förhållanden anser jag heller icke befogat att för budgetåren 1948/49 och 1949/50 räkna med medelsförbrukningssiffror av den storlek väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivit. En viss ökning i förhållande till investeringsutgifterna under budgetåret 1947/48 är emellertid sannolik, med hänsyn bl. a. till inträdda tidsförskjutningar i fråga om utförandet av vissa arbeten, för vilka byggnadstillstånd meddelats. Det har också på den senaste tiden visat sig möjligt att lämna byggnadstillstånd till en del företag utöver den beräknade tillståndsramen, främst i sådana fall då s. k. dold arbetskraft funnits att tillgå. Även med beaktande av dessa omständigheter finner jag icke sannolikt, att medelsförbrukningen å de anslag varom här är fråga kommer att under innevarande och nästföljande budgetår överstiga 35 resp. 45 miljoner kronor. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de föreliggande stora reservationerna å anslagen torde medelsanvisningen för budgetåret 1949/50 kunna begränsas till ett totalbelopp av ungefär samma storleksordning som för innevarande budgetår, för vilket an-

visats sammanlagt endast 9,4 miljoner kronor för hithörande ändamål. En sådan begränsning av medelsanvisningen kommer att medföra, att anslagsreservationerna vid utgången av budgetåret 1949/50 reduceras till en mera normal nivå.

Vid avvägningen av de olika vägbyggnadsanslagen för budgetåren 1947/48 och 1948/49 har en jämförelsevis rikligare medelstilldelning i nuvarande läge ansetts böra ske i fråga om de anslag, genom vilka sådana företag kunna utföras, som ge en i tiden närmare liggande besparing i trafik- och underhållsarbetet. Detta gäller i första hand anslagen till vägbeläggningar samt till förstärkning och förbättring av vägar. Dessa arbeten, vilka i stor utsträckning kunna utföras maskinellt och därför kräva relativt små insatser av arbetskraft, få utföras utan särskilda byggnadstillstånd. För förstärknings- och förbättringsarbetena anlitas huvudsakligen väg- och vattenbyggnadsverkets vägunderhållsarbetare och för beläggningsarbetena främst hos beläggningsentreprenörerna fast anställd, specialutbildad arbetskraft. I vissa fall har också s. k. dold arbetskraft kunnat ställas till förfogande för dessa ändamål. Medelsförbrukningen å ifrågavarande båda anslag uppgick under budgetåret 1947/48 till 20,6 miljoner kronor och beräknas för budgetåret 1948/49 till ca 38,0 miljoner kronor. Reservationerna vid utgången av sistnämnda budgetår torde icke bli större än vad som erfordras för slutförande av 1949 års vägbeläggningsprogram. Med hänsyn bl. a. till de betydande och omedelbara fördelar för stora delar av vägtrafiken, som dessa arbeten visat sig medföra, vore det önskvärt om denna verksamhet, trots de allmänna kraven på skärpt återhållsamhet i fråga om statsutgifterna, även i fortsättningen kunde bedrivas åtminstone i en i huvudsak oförminskad omfattning. För budgetåret 1949/50 skulle därvid behöva anvisas anslag om sammanlagt omkring 30 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål.

Vad angår anslagen till vägunderhållet, bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och samhällen, som äro väghållare, samt bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. motsvarade medelsförbrukningen å dessa anslag under budgetåret 1947/48 i stort sett de för detta budgetår anvisade beloppen. En liknande överensstämmelse torde komma att föreligga även under innevarande budgetår. För att bibehålla underhållsarbetet vid i huvudsak nuvarande omfattning, skulle, med hänsynstagande jämväl till inträdda löne- och prisstegringar m. m., erfordras en medelsanvisning inom förevarande anslagsgrupp av omkring 170 miljoner kronor för budgetåret 1949/50.

Vid beräkningen av vägsanlag för budgetåren 1947/48 och 1948/49 förutsattes att medelstilldelningen å dessa anslag skulle hållas inom ramen för de beräknade automobilskattemedelsinkomsterna. Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang uppskattat dessa inkomster för budgetåret 1949/50 till 435 miljoner kronor. Därav belöper emellertid ett belopp av 210 miljoner kronor på tilläggsskatten på bensin och brännoljor, vilken skatt tillkommit bl. a. för att överbalansera statsbudgeten och därför tills vidare icke skall tagas i anspråk för vägväsendets utgifter. De automobilskattemedel, vilka skulle kunna disponeras för vägutgifterna och övriga hithörande anslags-

ändamål, skulle alltså uppgå till 225 miljoner kronor. Av vad i det föregående anförts torde framgå att detta belopp tillsammans med förefintliga reservationsmedel skulle vara tillräckligt för att under nästa budgetår resp. arbetsår bibehålla väghållningsarbetet vid oförminskad omfattning och även, särskilt i vad avser den egentliga investeringsverksamheten, i viss mån öka detsamma. Det allmänna ekonomiska läget gör det emellertid nödvändigt att för vägväsendets del liksom på åtskilliga andra områden nu ytterligare begränsa anspråken på landets arbetskrafts- och materialresurser till förmån för sådan produktion, som är av särskild vikt ur exportsynpunkt eller för landets mera vitala försörjningsbehov. Jag anser mig därför nödsakad föreslå, att även viss del av de ordinarie automobilskattemedlen, i likhet med tilläggsskatten, tills vidare icke skall fördelas på väganlagen utan tillföras budgetutjämningsfonden. Jag vill emellertid erinra om att sålunda överförda medel enligt av bevillningsutskottet gjort uttalande mot vilket riksdagen ej haft någon erinran dock böra framdeles komma vägväsendet till godo. I överensstämmelse härmed förordar jag, att den totala medelsanvisningen å väganlagen samt å övriga anslag, till den del de skola avräknas mot automobilskattemedlen, för budgetåret 1949/50 begränsas till i huvudsak samma belopp, som utgjorde ramen för motsvarande anslagsberäkning i 1948 års statsverksproposition, nämligen 210 miljoner kronor, samt att anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond upptages allenast med ett formellt belopp.

Ifrågarande begränsning kräver att större återhållsamhet nu också måste iakttagas i fråga om utgifterna för vägunderhållet och för vägbeläggningsverksamheten. En icke oväsentlig minskning av medelstilledningen för dessa ändamål i förhållande till den som förutsatts för innevarande budgetår är sålunda nödvändig.

Det torde i förevarande sammanhang böra understrykas att begränsningen av väghållningsarbetet icke är föranledd av någon brist på automobilskattemedel — tilläggsskatten å bensin inbringar ju f. n. mycket avsevärda belopp, som i ett ändrat läge böra kunna användas för att återhämta den nuvarande eftersläpningen på vägväsendets område. Såsom förut framhållits har ifrågarande begränsning genomförts av helt andra skäl, nämligen det nu föreliggande behovet av en strängare hushållning med produktionskrafterna och av en överbalansering av statsbudgeten. Då finansieringen av vägutgifterna sålunda f. n. utgör ett problem av sekundär betydelse, kan den i 1947 och 1948 års statsverkspropositioner berörda frågan om ändrade grunder för vägväsendets finansiering sägas sakna omedelbar aktualitet.»

I förevarande sammanhang torde få anmälas följande motioner, nämligen dels en inom andra kammaren av herrar *von Seth* och *Boman* i Kieryd väckt motion (II: 56), vari hemstälts, att riksdagen måtte för budgetåret 1949/50 anvisa anslag, som skola avräknas mot automobilskattemedel, med sammanlagt 225 miljoner kronor och att därvid det i statsverkspropositionen äskade anslaget 138 miljoner kronor till vägunderhållet höjes till 153 miljoner kronor;

dels en inom andra kammaren av herr *Svensson* i Ljungskile väckt motion (II: 247), vari hemställts, att de i motionen till 229 miljoner kronor beräknade bilskattemedlen skola anvisas för landets vägväsende, att de å väg- och vattenbyggnadsverket belöpande, till 4 miljoner kronor beräknade ökade utgifterna för extra bensinskatt ytterligare anvisas till väg- och vattenbyggnadsverket samt att de 23 miljoner kronor, som, om motionen bifalles av riksdagen, tillföras vägväsendet utöver de medel, som föreslagits i statsverkspropositionen, disponeras på följande sätt, nämligen 5 miljoner kronor till vägunderhållet, 8,4 miljoner kronor till förstärkning och förbättring av vägar, 5 miljoner kronor till vägbeläggningar, 4 miljoner kronor till broförstärkningar och 0,6 miljon kronor till bidrag till byggande av enskilda vägar;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Heiding m. fl.* (I: 54) och den andra inom andra kammaren av herr *Werner m. fl.* (II: 59), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta anvisa ett reservationsanslag av 20 miljoner kronor till förstärkning och förbättring av vägar;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lars Andersson m. fl.* (I: 85) och den andra inom andra kammaren av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.* (II: 101), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta anvisa ett reservationsanslag av 3 miljoner kronor till bidrag till byggande av enskilda vägar;

dels en inom andra kammaren av herr *Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.* väckt motion (II: 246), vari hemställts, bland annat, att riksdagen måtte såsom bidrag till underhållet av enskilda utfartsvägar anvisa ett belopp av 5 290 000 kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist m. fl.* (I: 56) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nolin* och *Nilsson* i Bästekille (II: 58), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling av sjätte huvudtiteln måtte besluta sådan omgruppering av de olika anslagen att till vägbeläggningar för budgetåret 1949/50 kan disponeras ett reservationsanslag av — i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 15 miljoner kronor — 20 miljoner kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist m. fl.* (I: 55) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Nilsson* i Svalöv (II: 57), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling av sjätte huvudtiteln måtte vidtaga sådan omgruppering av anslagen att till byggande av broar för budgetåret 1949/50 kan disponeras ett reservationsanslag av 5 miljoner kronor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Velander m. fl.* (I: 137) och den andra inom andra kammaren av herr *Sandberg m. fl.* (II: 231), i vilka hemställts, bland annat, att riksdagen måtte vid sitt ståndpunktstagande till de i statsverkspropositionen framställda förslagen om anslag till vägunderhåll och vägbyggnader beakta vad i motionerna anförts om angelägenheten av att tillräckliga medel stå till förfogande för anläggande av vägar och broar inom Norrland;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* väckt motion (II: 167), vari hemställts, bland annat, att anslaget till undersökningar rörande trafikolyckor m. m. måtte höjas till 100 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna I: 54, I: 55, I: 56 och I: 137 samt II: 56, II: 101, II: 167, II: 246 och II: 247.

Utskottet. Till och med budgetåret 1947/48 ha de ordinarie bilskattemedlen helt disponerats för vägutgifterna och övriga hithörande anslagsändamål. Under krigsåren voro automobilskattemedlen icke av den storleksordning, att de förslogo att bestrida samtliga dessa utgifter, vilka därför delvis fingo finansieras av andra skattemedel. Under de sistförflutna budgetåren åter ha de medelsanvisningar, som avräknas mot automobilskattemedlen, i princip utmåtts så att deras totala belopp hållits inom ramen för vad som för respektive budgetår beräknades inflyta i automobilskattemedel. Samma princip tillämpades vid anslagsberäkningarna för innevarande budgetår såvitt angår de normala automobilskattemedlen, medan däremot den av 1948 års riksdag beslutade tilläggsskatten på bensin och brännolja, som tillkommit för att överbalansera statsbudgeten, ansågs tills vidare skola tillföras budgetutjämningsfonden för att först framdeles komma vägväsendet till godo.

Från sålunda tillämpade principer har departementschefen vid sina i årets statsverksproposition gjorda anslagsberäkningar gjort avsteg. Sålunda har departementschefen — under hänvisning till att det allmänna ekonomiska läget gör det nödvändigt att för vägväsendets del ytterligare begränsa anspråken på landets arbetskrafts- och materialresurser till förmån för sådan produktion, som är av särskild vikt ur exportsynpunkt eller för landets mera vitala försörjningsbehov — ansett sig nödsakad föreslå att även viss del av de ordinarie automobilskattemedlen — 15 miljoner av de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till 225 miljoner beräknade — skall i likhet med tilläggsskatten tills vidare tillföras budgetutjämningsfonden. Till följd härav skulle medelsanvisningarna under här avsedda anslag komma att begränsas till 210 miljoner kronor, d. v. s. till samma belopp som utgjorde ramen för motsvarande anslagsberäkning i 1948 års statsverksproposition.

Mot detta förslag ha erinringar framställts i vissa motioner. Sålunda har i motionen II: 56 yrkats att anslagen inom automobilskattemedlens ram skola höjas till sammanlagt 225 miljoner kronor. I motionen II: 247 åter har yrkats att de ordinarie automobilskattemedlen för budgetåret 1949/50 skola upptagas i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag till 229 miljoner kronor och att dessa medel i sin helhet liksom därutöver 4 miljoner kronor — motsvarande väg- och vattenbyggnadsverkets ökade utgifter till följd av den extra tilläggsskatten — skola användas för vägutgifterna och övriga hithörande anslagsändamål. Vidare har i de likalydande motionerna I: 54 och II: 59 samt de lika-lydande motionerna I: 85 och II: 101 ävensom i motionen II: 246 yrkats höj-

ning av vissa väkanslag, som, därest yrkandena bifallas, skulle betyda ett överskridande av den av departementschefen beräknade ramen med 8,4 respektive 1,5 miljoner kronor och 690 000 kronor. Jämväl i motionen II: 167 ha yrkanden framställts om viss anslagsökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet vill för egen del till en början konstatera, att med den av departementschefen utmätta ramen vägarbetena — särskilt vägunderhållet och vägbeläggningsverksamheten — under nästa budgetår icke komma att kunna bedrivas ens i samma utsträckning som under innevarande budgetår. Mot bakgrunden av den eftersläpning av såväl underhålls- som nybyggnadsarbeten som varit rådande under en följd av år är givetvis önskvärt att kunna så snart som möjligt giva här avsedda arbeten det större omfång som motiveras av trafikökningen och som erfordras för att inhämta vad som hittills eftersatts. Å andra sidan måste, såsom departementschefen framhållit, strävandena att åstadkomma en ekonomisk stabilisering inom landet verka starkt återhållande när det gäller att bestämma ramen för vägväsendets utgifter. Landets samlade arbetskrafts- och materialresurser måste i nuvarande läge disponeras så att produktion, som är av vikt ur exportsynpunkt eller för landets mera vitala försörjningsbehov, befrämjas. Enligt utskottets mening lär vidare, så länge betydande reservationer förefinnas å väg- och brobyggnadsanslagen samt anslagen för enskild väghållning, frågan mindre gälla storleken av de nya anslagen för dessa ändamål än möjligheterna att utnyttja redan anvisade medel.

Utskottet delar departementschefens uppfattning om det ofrånkomliga i att för nästa budgetår i möjligaste mån begränsa utgifterna även på vägväsendets område. Utskottet tillstyrker att den totala medelsanvisningen å väkanslagen samt å de övriga anslag som skola avräknas mot automobilskattemedlen därvid begränsas till i huvudsak samma belopp som utgjorde ramen för motsvarande anslagsberäkning i 1948 års statsverksproposition, 210 miljoner kronor, samt att överskjutande ordinarie automobilskattemedel ävensom vad som inflyter i form av tilläggsskatt tillföras budgetutjämningsfonden. Utskottet vill emellertid understryka departementschefens uttalande att sålunda till budgetutjämningsfonden överförda medel skola framdeles komma vägväsendet till godo.

Av vad nu sagts framgår att utskottet icke kan tillstyrka bifall till motionsvis framställda yrkanden — motionerna I: 54 och II: 59, I: 85 och II: 101, I: 137 och II: 231, II: 56, II: 246 samt II: 247 — om höjning av visst anslag som komme att medföra överskridande av förenämnda ram av 210 miljoner kronor. Under förevarande punkt kommer utskottet att hemställa om avslag å motionerna II: 56 och II: 247, i vad dessa avse yrkande om att den totala medelsanvisningen å väkanslagen och de övriga anslag, som skola avräknas mot automobilskattemedlen, skall höjas till 225 miljoner (motion II: 56) respektive 233 miljoner kronor (motion II: 247). I det följande avser utskottet att vid behandlingen av de olika anslagen hemställa om avslag å samtliga i nu

nämnda motioner ävensom i motionen II: 167 framställda yrkanden om höjning av visst speciellt anslag utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

I vissa andra motioner — I: 55 och II: 57 samt I: 56 och II: 58 — har yrkats på en ändrad anslagsberäkning i syfte att inom ramen för förenämnda belopp av 210 miljoner kronor anslaget till byggande av broar skall kunna anvisas med ett från 100 kronor till 5 miljoner kronor förhöjt belopp (motionerna I: 55 och II: 57) samt att anslaget till vägbeläggningar skall kunna höjas från 15 till 20 miljoner kronor (motionerna I: 56 och II: 58). Utskottet delar i och för sig uppfattningen om att en ökad brobyggnads- och vägbeläggningsverksamhet är synnerligen eftersträfvansvärd. Vad särskilt angår brobyggnaderna framgår emellertid av vad departementschefen (s. 48) uttalat, att med hänsyn till förefintliga reservationer en dylik ökad verksamhet väntas bli möjlig under innevarande och nästa budgetår utan att brobyggnadsanslaget tillföres nya medel. Av skäl som utskottet tidigare anfört och då utskottet icke kan peka på något anslag, som skulle kunna minskas till förmån för nyssnämnda, kommer utskottet i det följande vid behandlingen av brobyggnadsanslaget respektive vägbeläggningsanslaget föreslå att berörda motioner lämnas utan bifall.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet i förevarande sammanhang hemställa,

att riksdagen må — med avslag å motionerna II: 56 och II: 247, i vad de avse det sammanlagda beloppet av de anslag under sjätte huvudtiteln, som skola avräknas mot automobilskattemedlen — i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

10:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 21—25) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 138 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 149 miljoner kronor, därav 15 miljoner kronor å tilläggsstat för täckande av kostnaderna för genom 1948 års kollektivavtal inträdda löneökningar samt för maskinkostnadsökningar, föranledda av höjda priser på bensin och brännolja.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina anslagsberäkningar för nästa budgetår utgått från det å innevarande budgetårs riksstat anvisade anslagsbeloppet 134 miljoner kronor med tillägg av 17 miljoner kronor, som styrelsen funnit erforderligt för förenämnda kostnadsstegringar. Därutöver har styrelsen äskat 4 miljoner kronor för utförande av slitlager på befintliga vägbeläggningar. Styrelsen hemställer sålunda om ett anslag av 155 miljoner kronor.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet ha i sin den 18 november 1948 dagtecknade berättelse för budgetåret 1947/48 lämnat en redogörelse för sina iakttagelser beträffande vägunderhållet. Å s. 23 och 24 i propositionen

lämnas en översikt av överrevisorernas uttalande härutinnan, vartill utskottet hänvisar.

Departementschefen har, under hänvisning till sitt yttrande under punkten 9, förklarat sig kunna tillstyrka en medelsanvisning av allenast 138 miljoner kronor samt anför följande.

»Såsom jag i den inledande redogörelsen för beräkningen av väganlagen anført, har jag, med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge så långt det är möjligt överbalansera statsbudgeten, utgått ifrån att medelstillelningen till vägunderhållet för budgetåret 1949/50 måste icke oväsentligt reduceras i förhållande till den tilldelning, som förutsatts för innevarande budgetår. Med beaktande av de övriga medelsbehov, som måste tillgodoses inom den under punkten 9 angivna ramen för automobilskattemedelsanlagen, har jag funnit mig böra föreslå, att anslaget anvisas med 138 000 000 kronor. Jag har härvid tagit hänsyn bl. a. till det förhållandet att vägunderhållskostnaderna på landsbygden kunna väntas minska till följd dels av att omfattande, starkt trafikerade grusvägsträckor nu blivit eller under den närmaste tiden komma att bli permanentbelagda, dels ock av att vissa delar av det av styrelsen underhållna vägnätet i samband med stadsbildning eller inkorporeringar komma att överflyttas till annan väghållare. Då det är nödvändigt att vägunderhållskostnaderna för nästa budgetår hållas inom ramen för anvisade medel, synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra under återstoden av innevarande budgetår bedriva underhållsarbetet så, att en väsentlig del av det förut omförmälda tilläggsanslaget å 15 miljoner kronor kan reserveras för arbeten under senare hälften av år 1949.»

I motionerna II: 56 och II: 247 har yrkats, att ifrågavarande anslag skall uppföras med 153 resp. 143 miljoner kronor (jfr punkten 9:o) ovan).

Utskottet. Under hänvisning till vad ovan under punkten 9:o) anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna II: 56 samt II: 247, i vad de avse nu ifrågavarande anslag — till *Vägunderhållet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 138 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Projektering av vägar och broar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 25 och 26) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Nyanläggning av bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 26—31) föreslagit riksdagen att till Nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

De tillgängliga medlen per den 1 juli 1948 å de fyra anslagen till nyanläggning och ombyggnad av bygdevägar, ödebygdevägar och huvudvägar samt den sammanlagda medelsförbrukningen under budgetåren 1946/47 och 1947/48 å vart och ett av anslagen uppgå till följande belopp i miljoner kronor.

A n s l a g	Medeltillgång 1/7 1948	Medels- förbrukning sammanlagt för budgetåren 1946/47 och 1947/48
Nyanläggning av bygdevägar	18,4	6,6
Nyanläggning av ödebygdevägar	6,8	3,9
Byggande av huvudvägar	29,9	5,8
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar	13,8	4,5
Summa	68,9	20,8

Med hänsyn till de sålunda förefintliga anslagsreservationerna och de i nuvarande läge nödvändiga investeringsbegränsningarna ha de tre förstnämnda av de fyra anslagen ansetts böra för nästa budgetår uppföras med allenast formella belopp.

Under nu förevarande punkt har Kungl. Maj:t förklarat sig intet ha att erinra mot ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag, att i flerårsplanerna för nyanläggning av bygdevägar skulle upptagas en särskild post för kostnader för iståndsättning av enskild väg, som skall förändras till allmän. Härutinnan gäller för närvarande, att om dylika arbeten erfordras för att försätta vägen i ett för den allmänna samfärdseln tillfredsställande skick vid tidpunkten för övergången till allmän, dessa arbeten principiellt skola bekostas av väghållaren. Ifrågavarande kostnader bestridas alltsedan vägväsendets förstataligande av de medel, som finnas upptagna under delposten till smärre förbättringsarbeten i länens fyraårsplaner för ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar. Därest så icke kan ske med hänsyn till medeltillgången och intressenterna ej förklara sig villiga att svara för iståndsättningsarbetena, måste frågan om vägens förändring till allmän upptagas till prövning i den för vägbyggnadsärenden fastställda ordningen. Vägens förändring blir därigenom avhängig av huruvida medel från anslaget till nyanläggning av bygdevägar kunna disponeras för ändamålet. Då det såväl vid förändring av enskild väg till allmän som vid nyanläggning av väg är fråga om tillskapande av en ny allmän led, anses nu kostnaderna för de iståndsättningsarbeten som kunna komma i fråga — oavsett deras omfattning — böra bestridas från ett och samma anslag eller anslaget till nyanläggning av bygdevägar. På grund

härav skulle en mindre del av detta anslag reserveras för smärre istandsättningsarbeten å enskild väg, som skall förändras till allmän.

Utskottet. På av departementschefen anförda skäl tillstyrker utskottet, att ifrågakvarande anslag för nästa budgetår uppföres i riksstaten med allenast formellt belopp av 100 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att i flerårsplanerna för nyanläggning av bygdevägar upptages en särskild post för kostnader för istandsättning av enskild väg, som skall förändras till allmän.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Nyanläggning av ödebygdsvägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 31) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Byggande av huvudvägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 31 och 32) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 32 och 33) föreslagit riksdagen att till Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett formellt belopp av 100 000 kronor. Vid ingången av nu löpande budgetår utgjorde medelstillgången 13,8 miljoner kronor.

Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår har befunnits sannolikt, att medelstillgången icke kommer att räcka till för att till fullo täcka utgifterna för anläggning av tillfartsvägar till broar. Utgifterna för tillfartsvägarna beräknas till 3 miljoner kronor för år 1949 och 4 miljoner kronor för år 1950. Befintliga medel med tillskott av 3 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 anses kunna täcka behovet åtminstone till utgången av nämnda budgetår.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Förstärkning och förbättring av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 33—36) föreslagit riksdagen att till Förstärkning och förbättring av vägar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 11 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 5 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg en reservation av 7,9 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Förevarande anslag är avsett för utförande av dels förarbeten för beläggningar, dels förstärknings- och förbättringsarbeten för genomgående standardförbättringar.

För 1949 års beläggningar beräknar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* kostnaderna för förarbetena komma att uppgå till ca 20 % av kostnaderna för belägningarna. För 1950 års beläggningar beräknas motsvarande procenttal till 30. Styrelsen äskar för nästa budgetår ett anslag till vägbeläggningar av 25 miljoner kronor och för detta programs genomförande skulle alltså erfordras ett belopp till förarbeten av ca 7,0 miljoner kronor. Emellertid måste, fortsätter styrelsen, förarbetena utföras så tidigt som möjligt och, i den mån arbetena äro av större omfattning, minst ett år innan beläggningsarbetet igångsättes. Med hänsyn härtill böra förarbetena för 1951 års beläggningar påbörjas redan under år 1949. Styrelsen beräknar därför, att under detta år ett sammanlagt belopp av 12 miljoner kronor är erforderligt för förarbeten för beläggningar.

Styrelsen framhåller vidare att behovet av genomgående standardförbättringar på vägarna är betydande. Genom utförande av makadamiseringar, isoleringar, dräneringar, provisoriska förstärkningar av vissa mindre broar, anläggande av mötesplatser m. m. torde med relativt små medel väsentliga förbättringar för vägtrafiken kunna ernås. Det aktuella behovet kräver enligt styrelsen ett totalt anslag av storleksordningen 25 å 30 miljoner kronor. Med hänsyn till nuvarande läge har styrelsen dock begränsat sitt anslagsäskande till totalt 20 miljoner kronor, varvid för nyssnämnda arbeten avseende makadamiseringar m. m. skulle stå till förfogande ett belopp av 8 miljoner kronor. Styrelsen har också erinrat att ifrågavarande arbeten äro av särskild betydelse ur sysselsättningssynpunkt.

Överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet ha uttalat sig om förevarande arbeten (s. 35).

Departementschefen anför att hela det för innevarande budgetår tillgängliga medelsbeloppet (5 + 7,9 =) 12,9 miljoner kronor förväntas vara förbrukat vid utgången av budgetåret. Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår anför departementschefen följande.

»Vad angår medelsbehovet för budgetåret 1949/50 erfordras bl. a. visst belopp för utförande av förarbeten för 1950 års vägbeläggningsprogram. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört i sina petita kan detta behov uppskattas till omkring 30 % av beläggningskostnaden. Då jag i det följande kommer att föreslå, att den ekonomiska ramen för 1950 års beläggningar bestämmas till 15 miljoner kronor, skulle härvid till motsvarande förarbeten erfordras ett belopp av ca 4,5 miljoner kronor. Åtminstone en mindre del av dessa förarbeten torde emellertid komma att utföras redan under budgetåret 1948/49. Vid sådant förhållande synes en medelsanvisning av 11 à 12 miljoner kronor för budgetåret 1949/50 kunna vara tillräcklig för att finansiera — förutom kvarstående förarbeten för 1950 års beläggningar — även de mest brådskande förarbetena för 1951 års beläggningsprogram ävensom en kvantitet av andra smärre förbättringsarbeten av ungefär samma storleksordning som för innevarande budgetår, nämligen till en kostnad av omkring 6 miljoner kronor.

Jag föreslår, att anslaget till förstärkning och förbättring av vägar för budgetåret 1949/50 anvisas med 11,6 miljoner kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet med 8,4 miljoner kronor.

I den mån den sålunda förordade begränsningen av anslaget skulle visa sig medföra ökade svårigheter i fråga om sysselsättningen vintertid av den fast anställda arbetskraften vid verket, torde det på tilläggsstat för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten få tagas i anspråk för utförande av förstärknings- och förbättringsarbeten i säsongutjämnande syfte.»

I de likalydande motionerna I: 54 och II: 59 samt i motionen II: 247 har yrkats, att anslaget skall höjas till 20 miljoner kronor (jfr punkten 9:o) ovan).

Utskottet. Av vad utskottet ovan under punkten 9:o) anfört framgår, att utskottet icke kan tillstyrka de motionsvis beträffande förevarande anslag framställda yrkandena.

Vad departementschefen förordat om ianspråktagande av det å tilläggsstat för budgetåret 1943/44 anvisade anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten för utförande av förstärknings- och förbättringsarbeten i säsongutjämnande syfte har icke föranlett erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 54 och II: 59 samt II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågavarande anslag — till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 11 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 37) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats 400 000 kronor till förevarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 37 och 38) föreslagit riksdagen att till Bidrag till underhåll av vägar och gator för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 15 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 12,2 miljoner kronor.

Vid den fördelning av anslaget, som *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* verkställde i juni 1948, beräknades kostnaden för underhållet för de närmaste fyra åren till 15 396 000 kronor per år, motsvarande ett statsbidrag, efter 95 %, av 14 626 200 kronor. Därest eventuella besvär icke komma att föranleda ändring av styrelsens dispositioner, skulle det för budgetåret 1948/49 anvisade förslagsanslaget således komma att överskridas med (14 626 200 — 12 200 000) 2 426 200 kronor.

Med hänsyn till beslutade inkorporeringar, beslutad stadsbildning av Nacka kommun samt normal utbyggnad av städernas och samhällenas områden väntas utökningen av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet medföra en ökning av anslagsbehovet under år 1949 med 673 800 kronor. Det totala anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 beräknas således av styrelsen uppgå till (12 200 000 + 2 426 200 + 673 800) 15 300 000 kronor.

Departementschefen har erinrat, att det anslag, som anvisas för budgetåret 1949/50, avser bidragstilldelningen för kalenderåret 1949. I det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade anslagsbeloppet inginge en viss mindre reserv för eventuella ansökningar om underhållsbidrag till ytterligare vägar och gator. Då dylika ansökningar icke inom föreskriven tid inkommit i en omfattning som motsvarar nämnda reserv, kunde anslaget begränsas till ett belopp av 15 200 000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 15 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 38 och 39) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av vägar

och gator för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 5 miljoner kronor. Den 1 juli 1948 förelåg dessutom en behållning å 19,9 miljoner kronor från föregående budgetår, varför 24,9 miljoner kronor stå till förfogande under innevarande budgetår. Då medelsförbrukningen under det sistförflutna budgetåret endast uppgick till något mer än 700 000 kronor och någon större ökning av anläggningsverksamheten på detta område i nuvarande läge icke beräknas bliva möjlig, ha de tillgängliga medlen ansetts vara fullt tillräckliga för att täcka behovet intill utgången av arbetsåret 1950. Under sådana förhållanden har föreslagits, att anslaget för nästa budgetår anvisas allenast med ett formellt belopp.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

§ 20.0) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 39—41) föreslagit riksdagen att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 4 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels en inom andra kammaren av herr *Hansson* i *Skediga m. fl.* väckt motion (II: 24), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående statens övertagande av byggande och underhåll av enskilda vägar och dels att i avvaktan på denna utredning höja statsbidraget till byggande och underhåll av enskilda vägar till 90 % av kostnaderna;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Jonsson* i *Skedsbygd m. fl.* väckt motion (II: 246), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att bidrag för underhåll av enskilda vägar måtte utgå, förutom till de i kungörelsen nr 359/1939 angivna underhållsskyldiga, jämväl då väghållarnas antal endast utgöres av en eller två underhållsskyldiga, därest vägen är trafikerad av last- eller personautomobil för utförande av för fastigheten eller fastigheterna nödvändiga transporter, samt att bidrag till underhållet å samtliga enskilda vägar, liksom iståndsättningsbidrag för vägarnas iordningställande, skall utgå med 75 % av den uppskattade underhållskostnaden, dock att i fall, där vägunderhållet för de väghållningsskyldiga är särskilt betungande, detta bidrag måtte utgå med 90 %.

Vidare hemställs i sistnämnda motion, att riksdagen måtte till bidrag till underhållet av enskilda utfartsvägar anvisa 5 290 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 4 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg dessutom en reservation av 2,7 miljoner kronor.

Beträffande de utredningsuppdrag rörande den enskilda väghållningen, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1945 och den 11 maj 1946 meddelats väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen, meddelar Kungl. Maj:t, att den utredningsman, som tillkallats för att biträda styrelserna med ifrågasvarande uppdrag, väntas kunna överlämna förslag till styrelserna rörande frågan om samordning och omarbetning av gällande statsbidragsbestämmelser inom den närmaste tiden.

För den av 1948 års riksdag begärda utredningen om statens övertagande av vinterväghållningen på vissa enskilda vägar ha jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 augusti 1948 särskilda utredningsmän tillkallats.

För nästa budgetår beräknar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* medelsbehovet till 4,1 miljoner kronor för underhållsbidrag till 1940—1948 års vägar, till 730 000 kronor för underhållsbidrag till nya vägar (1949 års vägar) samt till 890 000 kronor för istandsättningsbidrag till sistnämnda vägar. Anslagsbehovet skulle sålunda uppgå till sammanlagt 5 720 000 kronor. Av i statsrådsprotokollet angivna skäl anser styrelsen en medelsanvisning under anslaget å 4,8 miljoner kronor tillräcklig.

Departementschefen har med hänsyn till beräknade besparingar föreslagit en medelsanvisning av 4,6 miljoner kronor.

Utskottet. Av vad departementschefen anfört framgår, att den utredningsman som tillkallats för att biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt skogsstyrelsen beträffande frågan om den enskilda väghållningen väntas kunna inom den närmaste tiden till styrelserna överlämna förslag angående samordning och omarbetning av gällande statsbidragsbestämmelser. Särskild utredning pågår jämväl beträffande frågan om statens övertagande av vinterväghållningen på vissa enskilda vägar. Vid sådant förhållande finner utskottet anledning icke föreligga att förorda bifall till i motionerna II: 24 och II: 246 framställda yrkanden om utredning angående statens övertagande av byggandet och underhållet av enskilda vägar, om ändring av gällande bestämmelser för erhållande av statsbidrag eller om underhållsbidragets storlek. Med hänsyn härtill och under hänvisning jämväl till vad utskottet ovan under punkten 9:o anfört får utskottet, som icke har något att erinra mot departementschefens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår, hemställa,

I. att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 246, i vad motionen avser storleken av medelsanvisningen under förevarande anslag — till

Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 4 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II:246 i övriga delar samt motionen II:24 icke må av riksdagen bifallas.

21:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 41—43) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3,8 miljoner kronor. Därjämte fanns vid utgången av budgetåret 1947/48 en reservation å 8,6 miljoner kronor, därav den icke fördelade behållningen i runt tal utgjorde 2,9 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår äskat ett anslag av 3 000 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu beräknade anslaget är avsett att täcka statsbidragsutgifterna för byggande av enskilda vägar under arbetsåret 1950. Med utgångspunkt från vissa av styrelsen i annat sammanhang lämnade uppgifter skulle medelsförbrukningen å anslaget för tiden 1 juli 1948—31 december 1950 kunna uppskattas till sammanlagt omkring 11,7 miljoner kronor, motsvarande en genomsnittlig förbrukning per år av ca 4,6 miljoner kronor. Även om denna siffra förefaller hög i jämförelse med siffrorna för medelsförbrukningen under budgetåren 1946/47 och 1947/48, vilka uppgått till ca 1,8 resp. 2,6 miljoner kronor, anser jag emellertid en utgiftsökning av denna storleksordning icke helt utesluten med hänsyn bl. a. till den tendens till stegring av investeringsverksamheten på förevarande område som på den senaste tiden inträtt. För täckning av det sålunda uppskattade medelsbehovet av 11,7 miljoner kronor finnas i första hand den i styrelsens petita angivna odisponerade behållningen hos länsstyrelserna av 2,9 miljoner kronor samt det för budgetåret 1948/49 anvisade anslagsbeloppet av 3,8 miljoner kronor. Till den disponibla medelstillgången kan vidare hänföras en ofördelad behållning per den 1 juli 1948 hos Kungl. Maj:t av ca 0,5 miljon kronor. Om man räknar med en ökning av medelsförbrukningen i den utsträckning som nu skett, synes det slutligen också finnas anledning förutsätta att ifrågakvarande statsbidragsutgifter till en icke oväsentlig del komma att avse företag, till vilka bidrag redan beviljats men som av olika anledningar tidigare icke kommit igång. Jag anser, att man bör kunna utgå ifrån att av den hos länsstyrelserna befintliga disponerade behållningen per den 1 juli 1948 av 5,25 miljoner kronor åtminstone 3,0 miljoner kronor komma att tagas i anspråk på detta sätt. Under sådana förhållanden skulle alltså den förut angivna utgiftssumman av 11,7 miljoner kronor komma att till ett belopp av (2,9 + 3,8 + 0,5 + 3,0) 10,2 miljoner kronor täckas av redan an-

visade medel. I enlighet med denna beräkning skulle på riksstaten för budgetåret 1949/50 således endast behöva anvisas ett belopp av 1,5 miljon kronor.»

I de likalydande motionerna I: 85 och II: 101 samt i motionen II: 247 har yrkats, att ifrågavarande anslag skall höjas till 3 respektive 2,1 miljoner kronor (jfr punkten 9:o) ovan).

Utskottet. Av vad utskottet ovan under punkten 9:o) anfört framgår, att utskottet icke kan tillstyrka bifall till de motionsvis beträffande förevarande anslag framställda yrkandena. Utskottet hemställer således,

att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 85 och II: 101 samt II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågavarande anslag — till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Vägbeläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 43—44) föreslagit riksdagen att till Vägbeläggningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 25 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg en reservation av 18,9 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har framhållit angelägenheten av att medelsanvisningen med hänsyn till trafikvinsten och till minskningen i underhållskostnaderna utmätas så, att av styrelsen i tidigare sammanhang angivet beläggningsprogram kan genomföras i snabbare takt. På grund av importsvårigheter och bristen på arbetskraft anser styrelsen sig dock böra begränsa sina äskanden till samma belopp som för innevarande budgetår eller 25 miljoner kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Den trafik- och vägekonomiska betydelsen av att landets vägnät i ökad utsträckning förses med beläggningar har ingående behandlats i 1947 och 1948 års statsverkspropositioner, och jag torde därför icke nu behöva närmare utveckla detta ämne.

Under arbetsåren 1947 och 1948 ha beläggningar utförts på en väglängd av sammanlagt icke mindre än 988 km till en kostnad av tillhoppa ca 30 miljoner kronor. Fortfarande återstår emellertid ett mycket stort antal grusvägsträckor, där genom beläggningsarbeten sådana trafikvinster samt besparingar i vägunderhållskostnaderna kunna uppnås, att — om icke särskilda skäl nödvändiggöra en begränsning — en fortsatt beläggningsverksamhet av åtminstone oförändrad omfattning framstår som önskvärd även i nuvarande läge.

Enligt numera föreliggande uppgifter beräknas 1949 års beläggningsprogram för landsbygden samt för städer och samhällen, där kronan är väghållare,

komma att omfatta en sammanlagd sträcka av omkring 600 km, motsvarande en kostnad av ca 19 miljoner kronor. Av skäl, som anförts i det föregående under punkten 9, anser jag mig nödsakad föreslå, att beläggningsprogrammet för arbetsåret 1950 begränsas till en kostnadsram av 15 miljoner kronor. Jag förutsätter därvid, att kostnaderna för beläggningar i städer och samhällen, som äro väghållare, komma att bestridas från anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator.»

I de likalydande motionerna I:56 och II:58 har yrkats på en sådan omgruppering av de olika anslagen under sjätte huvudtiteln att ifrågavarande anslag skall kunna anvisas med 20 miljoner kronor. I motionen II: 247 har yrkats, att anslaget skall anvisas med likaledes 20 miljoner kronor (jfr punkten 9:o) ovan).

Utskottet. Av vad utskottet ovan under punkten 9:o) anført framgår, att utskottet icke kan tillstyrka bifall till de motionsvis beträffande förevarande anslag framställda yrkandena. Utskottet hemställer således,

att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 56 och II: 58 samt II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågavarande anslag — till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Stensättning av vägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 44 och 45), vilket innebär att anslaget för nästa liksom för innevarande budgetår uppföres med allenast ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 45—48) föreslagit riksdagen att till Byggande av broar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1947/48 förelåg en reservation av 32,7 miljoner kronor. Nettoutgiften under sistnämnda budgetår utgjorde 2,1 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita framhållit bland annat följande.

Den inom styrelsen bedrivna undersökningen av bärigheten hos landets ca 9 600 på allmänna vägar belägna broar är numera slutförd. Undersökningen har givit följande resultat.

Antal broar uttryckt i procent av hela antalet	Beräkningsmässigt tillåtet högsta hjultryck. uttryckt i ton
3	0,5
4	0,5—1,0
15	1,0—2,0
10	2,0—2,5
9	2,5—3,0
18	3,0—4,0
41	över 4,0

Innebörden av dessa siffror framgår enligt styrelsen klart, om man tänker, att mer än hälften av lastbilarna i landet har en lastkapacitet överstigande 3,0 ton, motsvarande ca 2,0 tons hjultryck. Nära en fjärdedel av broarna borde således ur säkerhetssynpunkt icke få trafikeras med dylika lastbilar. Därjämte påpekar styrelsen, att vid undersökningen förutsatts, att broarnas bärförmåga icke är nedsatt till följd av att desamma befinna sig i dåligt tillstånd. Detta är emellertid i verkligheten fallet beträffande ett stort antal broar. Läget är enligt styrelsens mening därför betydligt ogynnsammare än vad nyssnämnda värden giva vid handen.

Länsstyrelserna hade blivit underrättade om den verkställda undersökningen. De hade därvid, framhåller styrelsen, försatts i en mycket svår situation. De hade nämligen att välja mellan, å ena sidan, att nedsätta redan tillåtna hjultryck, vilket skulle medföra besvärande konsekvenser för trafiken, särskilt lastbils- och busstrafiken, samt, å andra sidan, att låta trafiken fortsätta som förut. Länsstyrelserna hade i allmänhet icke ansett sig kunna välja det första alternativet; de hade därför blivit tvingade att i större eller mindre omfattning släppa efter på trafiksäkerhetskravet.

Den genomgripande nedsättning av tillåtna trafikbelastningar på broarna, som länsstyrelserna sålunda i det längsta velat undvika, kan enligt styrelsens mening nu icke uppskjutas, om eftersläpningen i brobyggnadsverksamheten skall fortsätta. Förhållandena ha blivit sådana, att antingen en kraftig upprustning av broväsendet omedelbart måste påbörjas eller avsevärda trafikinskränkningar påbjudas. Det tredje alternativet — att låta trafiken fortgå såsom hittills men på de vägfärandes egen risk — är enligt styrelsens uppfattning ohållbart.

Styrelsen framhåller vidare, att vid bedömande av frågan huruvida broarna snabbt böra upprustas eller nya vittgående trafikinskränkningar påbjudas måste självfallet största hänsyn tagas till — förutom trafiksäkerheten — de konsekvenser, som inskränkningar beträffande hjultryck och fordonsvikter innebära ur transportekonomisk synpunkt för lastbilar och bussar. Även ur militär synpunkt är det synnerligen angeläget, att landets broar medgiva de för operationerna erforderliga tunga transporterna.

För genomförande av den nödvändigaste upprustningen av landets brobestånd har styrelsen låtit utarbета femårsplaner, i vilka broarna uppsatts i sådan turordning, att de mest angelägna komma att ombyggas i första hand.

Femårsplanerna förutsätta en brobyggnadsverksamhet motsvarande ett belopp av 20 miljoner kronor per år. Med hänsyn till det tillstånd, i vilket brobeståndet för närvarande befinner sig, anser styrelsen det nödvändigt, att dessa femårsplaner snarast få genomföras.

Därest byggnadstillstånd för brobyggnadsarbeten meddelas i den utsträckning styrelsen förutsatt, beräknar styrelsen, att den per den 1 juli 1948 förefintliga behållningen av 32,8 miljoner kronor å anslaget till byggande av broar vid ingången av arbetsåret 1950 skall vara förbrukad eller i varje fall helt disponerad på företag, för vilka byggnadstillstånd meddelats.

Under sålunda angivna förutsättningar föreslår styrelsen, att förevarande anslag för budgetåret 1949/50 anvisas med 20 000 000 kronor.

Departementschefen har uttalat följande.

»Vid anmälan i 1948 års statsverksproposition av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för byggande av broar framhöll jag i anslutning till styrelsens redogörelse, att en allmän höjning av broarnas standard vore den för närvarande kanske mest angelägna uppgiften inom vägväsendet. Med utgångspunkt från den numera slutförda utredningen om bärigheten hos landets broar har styrelsen i sina petita för nästkommande budgetår med skärpa ytterligare understrukit behovet ur såväl trafiksäkerhets- som transportekonomisk synpunkt av en omedelbar upprustning av brobeståndet. Tyvärr måste jag emellertid nu liksom för ett år sedan konstatera att material- och arbetskraftsbrist samt över huvud taget den rådande ekonomiska situationen fortfarande nödvändiggör en sträng återhållsamhet även beträffande de angelägna investeringar varom här är fråga. Vad angår materialförsörjningen, som för brobyggnadsverksamhetens del är den i nuvarande läge kanske mest kritiska faktorn, har visserligen från styrelsens sida framhållits, att materialbehovet för det av styrelsen framlagda byggnadsprogrammet skulle i väsentlig omfattning kunna täckas utan import. Även i fråga om den inhemska produktionen gäller emellertid, såsom påpekats i industrikommissionens på s. 17 återgivna yttrande, att förbrukningen inom landet f. n. måste begränsas så långt detta är möjligt och lämpligt för att möjliggöra ökad export.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser jag mig icke kunna räkna med att någon mera avsevärd utvidgning av tillståndsramen för brobyggnadsverksamheten kommer att bli möjlig vare sig för arbetsåret 1949 eller det därpå följande året. En viss mindre kvotökning för här ifrågavarande ändamål har dock beräknats vid upprättandet av tillståndsbudgeten för år 1949. Även med utgångspunkt från dessa förutsättningar kan emellertid en jämförelsevis stor ökning av brobyggnadsverksamheten förutses för åren 1949 och 1950 dels av den anledningen att ett antal företag med äldre byggnadstillstånd då väntas komma till utförande, dels emedan arbeten med nya tillstånd beräknas komma att igångsättas i snabbare takt än hittills och dels slutligen såsom följd av den nyssnämnda kvotökningen. På grundval av vissa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i november 1948 lämnade uppgifter synes medelsför-

brukningen å anslaget till byggande av broar under här angivna förutsättningar för senare hälften av år 1948 samt för åren 1949 och 1950 kunna uppskattas till högst 3, 16 resp. 13 miljoner kronor eller sammanlagt omkring 32 miljoner kronor. Då medelstillgången å anslaget den 1 juli 1948 uppgick till ett belopp av 32,7 miljoner kronor, skulle vid sådant förhållande några ytterligare medel icke behöva anvisas på riksstaten för budgetåret 1949/50. Jag föreslår därför, att anslaget för nämnda budgetår uppföres allenast med ett formellt belopp av 100 kronor.»

I de likalydande motionerna I: 55 och II: 57 har yrkats på en sådan omgruppering av de olika anslagen under sjätte huvudtiteln att ifrågavarande anslag skall kunna anvisas med 5 miljoner kronor. I motionen II: 247 har yrkats, att till broförstärkningar skall anvisas ett anslag av 4 miljoner kronor. Vidare har i de likalydande motionerna I: 137 och II: 231 yrkats, bland annat, att riksdagen måtte vid sitt ständpunktstagande till de i statsverkspropositionen framställda förslagen om anslag till vägunderhåll och vägbyggnader beakta vad i motionerna anförts om angelägenheten av att tillräckliga medel stå till förfogande för anläggande av vägar och broar inom Norrland (jfr punkten 9:o) ovan).

Av motiveringen i sistnämnda motioner inhämtas, att motionärerna ansett tveksamt om det omedelbara behovet av brobyggnadsarbeten skall kunna tillgodoses inom ramen av det i statsverkspropositionen äskade anslaget till byggande av broar. Då förbättrade broar äro en trängande nödvändighet för att trafikförbindelserna i Norrland skola kunna förbättras, anses ytterligare anslagsmedel böra beräknas för ändamålet, förslagsvis ett belopp av 3 miljoner kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet ovan under punkten 9:o) anförft får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må — med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 55 och II: 57 samt motionen II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågavarande anslag — till *Byggande av broar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen;

II. att motionerna I: 137 och II: 231 i nu förevarande del icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

25:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 49 och 50) föreslagit riksdagen att till Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 200 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1948/49 beräknas en reservation av 40 000 kronor föreligga.

Med hänsyn till de beräknade kostnaderna för de säkerhetsanordningar, beträffande vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänt arbetsplaner men vilka ännu icke färdigställts, uppskattas anslagsbehovet för budgetåret 1949/50 till 250 000 kronor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1948 har särskild utredningsman tillkallats för att utreda frågan om skärpning av skyldigheten att anbringa säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar och därmed sammanhängande spörsmål. Det har förutsatts, att utredningen skall vara slutförd i sådan tid att därpå grundade förslag kunna föreläggas 1949 års riksdag. Ehuru resultatet av utredningen icke kommer att kunna påverka anslagsberäkningen för nästa budgetår, kommer måhända på grundval av utredningsmannens förslag frågan om den ekonomiska ramen för statsbidragsverksamhetens framtida omfattning på förevarande område att underställas 1949 års riksdag.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

26:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 50 och 51), vilket för nästa budgetår innebär minskning av förevarande anslag med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

27:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anført får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 51) hemställa,

att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

28:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 52) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

29:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 52—54) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

30:o) Statliga farledsarbeten. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 54 och 55) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

31:o) Byggnad av fiskehamnar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 56 och 57) samt under erinran, att för innevarande budgetår till förevarande ändamål anvisats 1 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnad av fiskehamnar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

32:o) Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 57 och 58) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

33:o) Bidrag till byggnad och underhåll av mindre hamnar och farleder I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 58 och 59), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggnad och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vägtrafikväsendet.

34:o) Statens bilinspektion: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 65), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 120 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

35:o) Statens bilinspektion: Omkostnader. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 65 och 66), vilket innebär en höjning för nästa budgetår med 28 000 kronor, avseende posten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

36:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 66), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

37:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 66 och 67) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa kommunikationsändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 185 000 kronor. En behållning å 40 000 kronor beräknas föreligga vid utgången av innevarande budgetår.

Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår ha, med hänsyn till 1948 års riksdags beslut i anledning av propositionen nr 261 angående vissa frågor rörande skärgårdstrafiken, 75 000 kronor avsetts för bidrag till anordnande samt underhåll och drift av passbåtsförbindelser i skärgårdarna.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kronor.

38:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 67 och 68), vilket innebär en höjning med 6 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd uppföra ytterligare två kontorsbiträdes-tjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	170 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 800
	Summa kronor 223 000;

c) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 223 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

39:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 69), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

40:o) **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 69—77) föreslagit riksdagen att till Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 75 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

1945 års trafiksäkerhetskommitté har den 26 januari 1948 avgivit betänkande med förslag till åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (SOU 1948: 20). Kommittén har bland annat föreslagit, att ledningen av trafiksäkerhetsarbetet förenas hos ett statsorgan, som kan lägga upp ett program och bära det samlade ansvaret för trafiksäkerheten. För detta ändamål bör enligt kommitténs mening inrättas ett särskilt centralt verk, benämnt trafiksäkerhetsstyrelsen.

Över betänkandet — som remitterats jämsides med 1944 års trafikförordningssakkunnigas den 15 maj 1948 avgivna betänkande med förslag till vägtrafikförordning m. m. (SOU 1948: 34) — ha yttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och organisationer.

Departementschefen, som icke funnit sig övertygad om nödvändigheten att vidtaga en så genomgripande organisationsändring som att inrätta ett särskilt ämbetsverk för ändamålet i fråga, har ansett kommitténs syften kunna i allt väsentligt tillgodoses genom smärre, successiva reformer. Departementschefen har därför föreslagit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som är chefsmyndighet för såväl vägväsendet som statens bilinspektion, förstärkes med ett särskilt expertorgan i form av ett trafiksäkerhetsråd, sammansatt av sakkunniga inom de olika huvudgrupper av ämnesområden, vilka beröras av trafiksäkerhetsarbetet.

Rådets verksamhet skulle till en början inriktas på att fullfölja trafiksäkerhetskommitténs förslag om reformering av trafiksäkerhetsstatistiken samt att fortsätta arbetet med orsaksundersökningarna och i samband därmed utarbeta förslag till sådana trafiksäkerhetsåtgärder, vilka anses kunna genomföras utan vidare eller efter särskild utredning inom annan instans, eller beträffande frågor, som kräva vetenskaplig forskning, söka bringa dessa under behandling av lämpliga och för saken intresserade forskare.

Beträffande trafiksäkerhetsrådets ställning och arbetsformer anför departementschefen följande.

»Med hänsyn till arten av de uppgifter, som skulle ankomma på det föreslagna trafiksäkerhetsrådet, synes detsamma böra få en tämligen självständig ställning i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Tjänstemän tillhörande styrelsen böra sålunda icke deltaga i rådets beslut. Däremot bör en eller flera representanter för styrelsen kontinuerligt följa rådets arbete och deltaga åtminstone i viktigare överläggningar inom rådet. Styrelsen bör därjämte kunna inhämta rådets yttrande i principiella trafiksäkerhetsfrågor. Ett fruktbarande samarbete bör på detta sätt kunna ernås utan att styrelsens övriga verksamhet härigenom alltför mycket tynges. Möjligt är dock att någon förstärkning av styrelsens vägtrafikavdelning framdeles kan visa sig erforderlig för att styrelsen skall kunna fylla sin uppgift i detta samarbete.

Rådets förslag till trafiksäkerhetsåtgärder böra ingivas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som därvid har att, i den mån förslagen äro av beskaffenhet att påkalla beslut av Kungl. Maj:t eller av annan myndighet, vidarebefordra desamma med eget yttrande. Rådet bör vara oförhindrat att behandla även principiella trafiksäkerhetsfrågor, som falla inom området för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet såsom central myndighet för vägväsendet och såsom chefsmyndighet för bilinspektörerna. Av denna anledning har jag i det föregående föreslagit att i rådet skola ingå utomstående representanter även för vissa grenar av styrelsens fackområde. I den mån skiljaktiga meningar mellan styrelsen och rådet skulle uppkomma i ärende av nyss angiven art, bör frågan hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.»

Departementschefen har funnit erforderligt att särskilda tjänstemän anställas för att sköta sekreteraruppgifter och löpande göromål inom rådet. Sålunda föreslås, att medel beräknas för en sekreterare, en amanuens och två kontorsbiträden. Anställningen anses tills vidare böra vara provisorisk.

Ledamöterna i rådet föreslås förordnade av Kungl. Maj:t på viss tid. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles fastställa grunderna för ersättning till ledamöterna inom ramen för de anslagsmedel, som komma att anvisas för rådets verksamhet. På samma sätt avses ersättningen till personalen inom rådets kansli skola bestämmas. Det sammanlagda anslagsbehovet har uppskattats till 75 000 kronor.

Upplysnings- och propagandaverksamheten på trafiksäkerhetens område anser departementschefen väsentligen vara av sådan natur, att ledningen av detta arbete bättre handhaves av enskilda organ än av statliga myndigheter. Statens direkta medverkan i detta hänseende syntes i huvudsak böra begränsas till vad som härutinnan kunde uträttas inom undervisningsväsendet och i samband med bilinspektörernas arbete samt kanske också vid utbildningen av värnpliktiga.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels en inom första kammaren av herr *Wahlund* väckt motion (I: 199), vari hemställts, att riksdagen ville besluta om inrättandet av en befattning inom skolöverstyrelsen såsom konsulent i lönegrad Ce 27 med huvudsaklig uppgift

att handhava trafikundervisningen inom skolväsendet, samt att för täckandet av kostnaderna för denna konsulents i tjänsten företagna resor uppräknas skolöverstyrelsens anslag till reseersättningar med 3 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* väckt motion (II: 167), i vilken hemställts, att riksdagen måtte vid behandlingen av punkten om Undersökningar rörande trafikolyckor m. m. föreskriva, *att* det tilltänkta statliga organet inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ges en självständigare ställning än enligt Kungl. Maj:ts förslag, *att* det föreslagna rådet förändras till en trafiksäkerhetsnämnd, *att* denna ges en sammansättning, som i motionen skisserats, *att* nämnden i stället för en sekreterare utrustas med en kvalificerad kanslichef, som anställs tills vidare enligt ett tillfälligt arvode, som Kungl. Maj:t äger fastställa, *samt att* anslaget höjes till 100 000 kronor att på samma sätt som enligt propositionen avräknas mot automobilskattemedel.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. Det lärer icke råda någon tvekan därom att åtgärder för en effektivisering av trafiksäkerhetsarbetet äro erforderliga och att, såsom 1945 års trafiksäkerhetskommitté framhållit, behov av vissa organisatoriska förändringar på detta område föreligger. Delade meningar råda emellertid om arten och omfattningen av dessa förändringar. Trafiksäkerhetskommittén har funnit tiden vara mogen för inrättandet av ett nytt centralt ämbetsverk för ledningen av trafiksäkerhetsarbetet. Så gott som alla över utredningens betänkande hörda myndigheter och organisationer ha emellertid funnit trafiksäkerhetsfrågorna ännu icke vara så utredda, att ett centralt ämbetsverk nu bör inrättas. Icke heller departementschefen har känt sig övertygad om nödvändigheten att vidtaga en så genomgripande förändring, som inrättandet av ett nytt ämbetsverk skulle innebära, utan har i stället ansett kommitténs syften i allt väsentligt kunna tillgodoses genom smärre, successiva reformer. Departementschefen har härvidlag förordat att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i större omfattning än nu inkopplas på trafiksäkerhetsarbetet och att styrelsen för detta ändamål förstärkes med speciell expertis i form av ett till styrelsen knutet trafiksäkerhetsråd. Jämväl utskottet finner en lösning efter denna linje vara att förordas. De i ämnet väckta motionerna ha heller icke i princip haft något att erinra häremot. I motionen II: 167 ha emellertid uttryckts farhågor för att trafiksäkerhetsrådet icke skulle få tillräckligt fristående ställning. Utskottet finner dessa farhågor överdrivna, i varje fall med utgångspunkt från att trafiksäkerhetsrådets närmaste huvuduppgifter angivits vara att ytterligare klarlägga orsakerna till trafikolyckorna och att undersöka vilka medel som praktiskt kunna användas för att förebygga olyckorna. I motionen II: 167 har för övrigt enligt utskottets mening knappast anvisats någon utväg att förlåna ett till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen knutet organ större självständighet än den departementschefen uppenbarligen avsett skola tillkomma trafiksäkerhetsrådet.

Utskottet tillstyrker sålunda att ett trafiksäkerhetsråd med i huvudsak i propositionen angivna ställning och arbetsuppgifter knytes till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Vad i propositionen anförts rörande rådets sammansättning, till medlemmarna utgående ersättning och behovet av arbetsbiträde har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet kan således icke tillstyrka bifall till i förenämnda motion härutinnan framställda förslag. Vad departementschefen i övrigt i förevarande sammanhang anført och förordad har icke heller föranlett erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således, att anslaget till undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m. för nästa budgetår anvisas med 75 000 kronor.

I motionen I: 199 har föreslagits inrättande av en konsulentbefattning inom skolöverstyrelsen i lönegrad Ce 27 med huvudsaklig uppgift att handhava trafikundervisningen inom skolväsendet. Utskottet vill icke förringa betydelsen av trafikundervisningen inom undervisningsväsendet. Utskottet är emellertid icke berett att på de i motionen anförda skälen förorda att befattningen inrättas.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag av motionen II: 167, i vad den avser medelsanvisningen, till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 75 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II: 167, i den mån den icke behandlats under I., icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;

III. att motionen I: 199 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

41:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 77 och 78), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

42:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, s. 79 och 80) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra ytterligare en tjänst såsom kontorsbiträde i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budget-

året 1949/50, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 563 600 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 530 000 kronor.

Den föreslagna ändringen i personalförteckningen är en följd av bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

Anslagshöjningen avser även att möjliggöra anställande av en amanuens och två skrivbiträden, de sistnämnda i Cf 4.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra ytterligare en tjänst såsom kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	451 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	946 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 600
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa kronor 1 563 600.	

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 563 600 kronor.

43:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 81), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 7 900 kronor.

44:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 81), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökad medelsanvisning med 14 800 kronor, avseende avlöning till en förste statshydrolog i Cg 29, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydro-*

logiska byrån för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 179 700 kronor.

45:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatorer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 81—83), som innebär en anslagshöjning för nästa budgetår med 80 000 kronor, betingad av överflyttning av 13 meteorologiska observationsstationer vid arméns depåer till det civila observationsnätet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatorer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 442 600 kronor.

46:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 83 och 84) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m. för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av anslaget med 25 000 kronor, i huvudsak betingad av överflyttning av meteorologiska arbetsuppgifter från försvarsmakten till institutet.

Departementschefen har vidare förordat en anknytning av institutets fjärrskriftförbindelser till det västeuropeiska teleprinternätet så snart de tekniska förutsättningarna härför föreligga samt att institutet får vidtaga förberedelser för anslutningen. Erforderliga ändringar i anslagsberäkningarna avses skola underställas riksdagen, när omläggningen blir aktuell.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag med avseende å anslagsanvisningen. Vad departementschefen förordat i fråga om anknytning av fjärrskriftförbindelserna till det västeuropeiska teleprinternätet föranleder icke till erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 333 500 kronor.

47:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 85), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 5 300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 41 800 kronor.

48:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 85 och 86) föreslagit riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 118 000 kronor.

Medel till avlöningskostnaderna för institutets lokala organisation anvisas f. n. under två särskilda anslag, nämligen Väderlekstjänst för luftfarten samt Aerologiska stationer, medan motsvarande omkostnader, i vad avser väderlekstjänsten för luftfarten helt och i fråga om de aerologiska stationerna delvis, bestridas från förevarande, för den centrala och den lokala organisationen gemensamma omkostnadsanslag. I överensstämmelse med vad som i allmänhet är fallet beträffande andra statliga verk med både central och lokal organisation föreslås nu även i fråga om *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* en fullständig uppdelning i anslagshänseende av de centrala och de lokala administrationskostnaderna. Uppdelningen har befunnits föranleda en nedsättning av anslaget till övriga omkostnader med belopp, motsvarande dels sjukvårds- och reseersättningsposterna för de aerologiska stationerna och dels samtliga omkostnadsposter för de lokala väderlekstjänsterna.

Kungl. Maj:t föreslår en anslagsökning för organisationen i dess helhet med 3 000 kronor för sjukvård m. m. och 10 000 kronor för övriga expenser.

Omkostnadsanslaget föreslås uppdelat på följande sätt:

	Total medels- anvisning Kronor	Övriga omkostnader Kronor	Väderlekstjänst för luftfarten Kronor	Aerologiska stationer Kronor
Sjukvård	7 000	4 500	2 000	500
Reseersättningar	37 000	24 000	11 000	2 000
Expenser	64 000	48 500	15 500	—
Publikationstryck	25 000	25 000	—	—
Biblioteket	2 000	2 000	—	—
Summa kronor	135 000	104 000	28 500	2 500

Inkomstposten Särskilda uppbringningsmedel beräknas till 4 000 kronor.

Utskottet. Den av departementschefen förordade uppdelningen av hittills från anslaget till *Övriga omkostnader* bestridda utgifter på anslagen till *Övriga omkostnader, Väderlekstjänst för luftfarten* och *Aerologiska stationer* tillstyrkes av utskottet. Då utskottet icke haft något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under nu förvarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

49:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 86), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

50:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 87) föreslagit riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 756 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 683 000 kronor.

I samband med indragning av den militära observationscentralstationen för väderlekstjänst i Karlstad och överflyttningen av dess uppgifter i vad avser observationstjänst m. m. till den under institutet lydande flygväderlekstjänsten i Karlstad har institutet erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att, utöver den i 1948 års statsverksproposition beräknade personaluppsättningen, anställa ytterligare tre meteorologassistenter i Ce 16 under budgetåret 1948/49. I anslagsberäkningarna för nästa budgetår ingå kostnaderna för ifrågavarande personal.

För löneklassuppflyttningar samt lönegradsuppflyttningar i enlighet med föreskrifterna om reglerad befordringsgång har för nästa budgetår räknats med en kostnadsökning av 20 800 kronor.

Slutligen ha, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkten 48:o), under förevarande anslag äskats 28 500 kronor för de lokala flygväderlekstjänsternas omkostnader.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 756 000 kronor.

51:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 88 och 89) föreslagit riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska in-*

stitut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 392 200 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 400 000 kronor.

Vid vardera av de aerologiska stationerna i Torslanda och Luleå föreslås ytterligare en laboratorieassistent i Ce 16, innebärande ökning av avlöningsstaten med 15 700 kronor. I enlighet med vad som föreslagits angående redovisningen av institutets lokala administrationskostnader ha särskilda medel, 10 000 kronor, för de aerologiska stationernas expenskostnader upptagits under förevarande anslag. Vidare har upptagits ett belopp av 2 500 kronor för vissa under punkten 48:o) angivna omkostnader, vilka nu bestridas från institutets allmänna omkostnadsanslag. Å andra sidan har under förevarande anslag räknats med en kostnadsminskning å 36 000 kronor, avseende radio-sonder.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 392 200 kronor.

52:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 89), vilket innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

53:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 89 och 90), som innebär minskning av förevarande anslag för nästa budgetår med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

Byggnadsväsendet.

54:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 91—93), som i fråga om anslagetets storlek innebär höjning med 20 700 kronor för anställande av en värmeledningsskötare, tillika repa-

ratör, av 2:a klass i Ce 11 samt för bestridande av merkostnader till följd av löneklassuppflyttningar och med bestämmelserna om reglerad befordringsgång sammanhängande ändringar i personalförteckningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	714 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	447 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	139 000
	Säger kronor 1 301 700

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	115 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 700
	Säger kronor 128 900

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	37 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	53 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 900
	Säger kronor 101 100
	Summa kronor 1 531 700;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 531 700 kronor.

55:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 93), vilket innebär höjning av anslaget för nästa budgetår med 10 000 kronor, avseende byggnadsstyrelsens övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 144 100 kronor.

56:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 57, s. 93—96) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills

vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 170 500 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 167 000 kronor.

I sina anslagsberäkningar för nästa budgetår har *byggnadsstyrelsen* i avvaktan på den väntade omorganisationen av stadsplaneväsendet icke ansett sig böra föreslå några ändringar beträffande den fast anställda personalen vid länsarkitektorganisationen. Däremot har styrelsen föreslagit förbättring av anställningsförhållandena redan nu för viss del av den personal, som avlönas från den i avlöningsstaten uppförda posten till avlöningar till tillfälliga biträden och nu är anställd som extra tjänstemän. Styrelsen föreslår sålunda, att de av ifrågavarande tjänstemän, som anställts vid organisationen före den 1 januari 1947 och enligt styrelsens bedömande kunna anses under alla förhållanden erforderliga för länsarkitektkontorens arbete, överföras å extra ordinarie stat med i huvudsak oförändrad löneställning. Detta skulle medföra, att vissa av styrelsen angivna extra ordinarie tjänster i högst lönegraden Ce 24 skulle behöva inrättas.

Departementschefen har i princip intet haft att erinra mot byggnadsstyrelsens nämnda förslag men har ansett det organisationsförslag, som inom kort kommer att framläggas av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation, böra avvaktas, innan definitiv ställning toges till detaljerna i styrelsens förslag. Departementschefen har därför icke varit beredd att redan nu tillstyrka av byggnadsstyrelsen föreslagen omflyttning av vissa avlöningskostnader mellan posten till avlöningar till tillfälliga biträden och icke-ordinarieposten. Härefter anför departementschefen följande.

»Då de av styrelsen föreslagna extra ordinarie tjänsterna icke äro avsedda att placeras i sådana lönegrader, att de skulle behöva uppföras i den av riksdagen fastställda personalförteckningen för länsarkitektorganisationen, synes emellertid möjlighet föreligga att provisoriskt lösa frågan till nästa budgetår utan att nu taga slutlig ståndpunkt beträffande antalet extra ordinarie tjänster och lönegradsplaceringen i de särskilda fallen. Det torde sålunda böra få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, sedan förenämnda kommittébetänkande framlagts, besluta om inrättande av extra ordinarie tjänster i högst lönegraden Ce 24 för här ifrågavarande personal i de fall så kan ske utan att föregripa det slutliga ställningstagandet till de av kommittén behandlade huvudfrågorna. Då avlöningskostnaderna för de extra ordinarie tjänsterna i så fall skulle få bestridas från posten till avlöningar till tillfälliga biträden, synes benämningen av denna anslagspost lämpligen böra ändras. Jag föreslår att densamma, i överensstämmelse med benämningen av motsvarande post i den av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsstaten för den icke-ordinarie personalen på byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå, benämnas Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl.»

Den för nästa budgetår föreslagna anslagshöjningen med 3 500 kronor avser huvudsakligen löneklassuppflyttningar.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att det organisationsförslag som inom kort kommer att framläggas av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation bör avvaktas innan definitiv ställning tages till detaljerna i byggnadsstyrelsens nu framlagda förslag. Mot av departementschefen förordad provisorisk lösning av personalfrågan har utskottet icke något att erinra.

Då anslagsberäkningen för nästa budgetår icke givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	470 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	880 600
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	658 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	161 800
	Summa kronor 2 170 500;

b) till *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 170 500 kronor.

57:o) **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 96), vilket innebär höjning av förevarande anslag för nästa budgetår med 7 000 kronor till sjukvård och reseersättningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektsorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 254 000 kronor.

58:o) **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 59 och 60, s. 96 och 97) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* ett förslagsanslag av 100 000 kronor,

b) till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

Tekniska institut.

59:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 98—101) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens väginstitut vidtaga vissa av departementschefen förordade ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad stat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 455 200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 431 000 kronor.

En ingenjörstjänst i Cg 19, för vilken medel f. n. finnas inräknade i anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden, föreslås överförd till extra ordinarie anställning i Ce 19. Vidare föreslås att — med hänsyn till de allmänna riktlinjer för användningen av den extra ordinarie anställningsformen som numera tillämpas — viss del av den biträdande personalen vid institutet som anstälts särskilt för arbetet med de tillfälliga uppdragen beredes extra ordinarie anställningsform. Härvid föreslås att en förste avdelningsingenjör i Cg 27, två ingenjörer i Cg 21, två ingenjörer i Cg 19 och ett kontorsbiträde i Cg 8 extraordinariesätts.

I fråga om avlöningsstatens uppställning föreslås att densamma uppdelas på två delstater, Statens väginstituts verksamhet i allmänhet och Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

Den förstnämnda delstaten skulle härvid komma att i huvudsak motsvara den nuvarande avlöningsstaten; dock skulle anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden indragas och i stället motsvarande belopp, 25 000 kronor, inräknas i anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Ordinarieposten och icke-ordinarieposten föreslås därjämte uppräknade med 1 600 kronor resp. 2 800 kronor för löneklassuppflyttningar.

Delstaten för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning skulle omfatta en post till avlöningar till icke-ordinarie personal och en till rörligt tillägg. Båda posterna föreslås anvisade med beteckningen förslagsvis men skulle få tagas i anspråk endast för sådana löneutgifter, för vilka ersättning skall erläggas av särskilda uppdragsgivare. I icke-ordinarieposten skulle inräknas dels ett belopp av 51 500 kronor för de föreslagna extra ordinarie tjänsterna dels ock ett belopp av 63 000 kronor för tillfälliga biträden. Posten till rörligt tillägg har beräknats till 13 800 kronor. Denna delstat skulle sålunda sluta på ett belopp av 128 300 kronor.

Till följd av avlöningsstatens uppdelning föreslås motsvarande uppdelning av personalförteckningen.

Vad angår omkostnadsstaten föreslås höjning av beloppen till sjukvård och till översyn av en provvägsmaskin med 500 resp. 17 000 kronor. Härjämte föreslås att den bruttoberäkning, som föreslagits beträffande avlöningskostna-

derna för de tillfälliga uppdragen, också genomföres beträffande hithörande omkostnader. Dessa kostnader anses för nästa budgetår kunna beräknas till sammanlagt 68 000 kronor.

Vad slutligen angår inkomstposten Särskilda uppbördsmedel föreslås delposten Ersättningar för särskilda uppdrag m. m., som för innevarande budgetår uppförts med 30 500 kronor, skola uppräknas med 196 300 kronor. Delposten Ersättningar för materialkontroll m. m. föreslås skola upptagas med 2 000 kronor mot 4 000 kronor för innevarande år.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens väginstitut införa rubrikerna Statens väginstituts verksamhet i allmänhet och Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning samt under sistnämnda rubrik uppföra en förste avdelningsingenjörstjänst i Ce 27;

b) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	130 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	198 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000
	Säger kronor 364 700

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ...	114 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 800
	Säger kronor 128 300

Säger för avlöningar kronor 493 000

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	123 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	68 000
	Säger för omkostnader kronor 191 000
	Summa kronor 684 000

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	226 800
	<hr/> Säger kronor 228 800

Nettoutgift kronor 455 200;

c) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 455 200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

60:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 62, s. 102—104) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50, dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 468 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 436 000 kronor.

Vissa befattningshavare inom institutet syssla med konsultations- och andra uppdrag, för vilka institutet uppbär ersättning från vederbörande uppdragsgivare. Dessa tjänstemän, som äro anställda såsom extra, avlönas från anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal. Kungl. Maj:t föreslår nu att viss del av denna personal — vilken fyller ett behov av arbetskraft som icke kan betecknas såsom tillfälligt — överföres till extra ordinarie anställning. Kungl. Maj:t förutsättes därvid äga befogenhet att meddela beslut i ämnet, såvitt fråga är om tjänster i högst 24 lönegraden. Avlöningskostnaderna för denna personal anses dock icke böra överföras till icke-ordinarieposten, enär bibehållandet av ifrågavarande personal i institutets tjänst fortfarande bör vara beroende av huruvida arbetsuppgifter inom konsultationsverksamheten föreligga. Anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal föreslås erhålla benämningen »Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m.»

Ordinarieposten och icke-ordinarieposten föreslås höjda med resp. 1 300 och 600 kronor på grund av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång. Posten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. föreslås höjd med 30 000 kronor med hänsyn till belastningen å densamma under sistförflutna budgetår.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 200
4. Avlöningar till biträdande personal för konsultations- uppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	200 000
	Summa kronor 468 000;

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 468 000 kronor.

61:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 104 och 105) föreslagit riksdagen att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 242 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 126 000 kronor.

Institutets omkostnadsanslag, sådant det hitintills beräknats å riksstaten, svarar icke mot den verkliga medelsförbrukningen å anslaget, i det att en stor del av de omkostnader, för vilka ersättning inflyter från institutets uppdragsgivare, finansieras genom överskridande av anslaget. Kungl. Maj:ts förslag innebär att hänsyn toges även till nämnda utgifter vid beräkningen av omkostnadsstaten, vilket medför ett ökat medelsbehov av 112 000 kronor. I övrigt innefattar Kungl. Maj:ts förslag uppräknig av posterna till sjukvård, värme, vatten, gas och elektricitet samt apparatur och redskap för forskning med sammanlagt 4 000 kronor.

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 242 000 kronor.

Statens elektriska inspektion m. m.

62:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 106 och 107), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär att två av inspektionens assistenttjänster i Ca 24 utbytas mot förste distriktsingenjörstjänster i Ca 27 med därav följande anslagsökning å 3 500 kronor samt att tjänstebenenämningen för de båda återstående assistenttjänsterna ändras till distriktsingenjör, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens elektriska inspektion *dels* utbyta två assistenttjänster i

Ca 24 mot två förste distriktsingenjörstjänster i Ca 27, dels ock ändra tjänstebestämmningen för en assistenttjänst i Ca 24 till distriktsingenjör;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	127 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	36 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 700
	Summa kronor 182 500;

c) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 182 500 kronor.

63:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 65 och 66, s. 107) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa följande förslagsanslag, nämligen

a) till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* 19 300 kronor,

b) till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* 2 000 kronor.

Djurgårdsnämnden.

64:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar. Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 67 och 68, s. 108) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa följande förslagsanslag, nämligen

a) till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* 89 300 kronor,

b) till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* 11 500 kronor.

Diverse.

65:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 69 och 70, s. 109) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom förslagsanslag för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* 414 000 kronor,

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadstyrelsens delfond* 1 369 000 kronor.

66:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 109) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

67:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 109 och 110) föreslagit riksdagen att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 20 800 000 kronor. Den postverket för samma budgetår tillkommande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser beräknas emellertid nu av generalpoststyrelsen till 27 300 000 kronor.

Den för nästa budgetår föreslagna höjningen av anslaget hänför sig helt till ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet, vilken ersättning utgår med viss procent av postverkets francoteckensuppbörd. Anslagsökningen förändes dels av de portohöjningar, som trätt i kraft den 1 april 1948, dels ock därav att nämnda procental från och med den 1 januari 1948 höjts från 15 till 16.

Utskottet hemställer, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 300 000 kronor.

68:o) **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 110 och 111) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

69:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 111) föreslagit riksdagen att till Försvarsberedskap vid statens järnvägar för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 120 000 kronor.

Kostnaderna för reservmaterielens vård och skötsel beräknas till oförändrat 300 000 kronor. Tidigare anvisade medel antagas emellertid vara helt förbrukade vid utgången av löpande budgetår.

Ett belopp av 200 000 kronor beräknas bliva erforderligt till upprustning av ett antal ånglok, som övertagits med förvärvade enskilda järnvägar och som redan dessförinnan avstälts såsom reserv.

Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,

att riksdagen må till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

70:o) **Understöd åt skärgårdsrederier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 111 och 112) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

71:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 76 och 77, s. 112) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* ett förslagsanslag av 50 000 kronor,

b) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

72:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 112) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

73:o) **Extra utgifter. Barntillägg** åt vissa befattningshavare i statens tjänst. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 79 och 80, s. 112 och 113), som innebära oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

- a) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 40 000 kronor,
- b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

Uppskjuten fråga.

74:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under *punkten 34:o* (Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp) framställda förslag, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 11 mars 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Rickard Lindström, Gränebo, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, Gillström, Johan Eric Ericson, Sundelin och Edin; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Malmborg i Skövde, Svensson i Grönvik, Bergström, Boman i Kieryd, Larsson i Stockholm, Rubbestad, Åkerström, Staxäng, Petterson i Degerfors, fru Ericsson i Luleå och herr Henriksson.

Reservationer:

1) vid *punkten 1:o*) (Kommunikationsdepartementet: Avlöningar) av herr Åkerström.

2) vid *punkten 9:o*) (Allmänna riktlinjer för beräkningen av väganslagen för budgetåret 1949/50) av herrar Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Sundelin, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Larsson i Stockholm, Rubbestad och Staxäng, vilka ansett, att utskottet bort — del-

vis med bifall till i ämnet väckta motioner — förorda att ramen för de anslag som enligt gällande principer skola avräknas mot automobilskattemedlen höjes från i runda tal 210 till 225 miljoner kronor och att därför

dels den del av utskottets yttrande å s. 14 och 15, som börjar med orden »Utskottet vill» och slutar med orden »utan bifall», bort hava följande lydelse:

»Utskottet får till en början framhålla följande. Under senare årtionden ha av olika anledningar utbyggnaden och underhållet av landets vägväsende icke kunnat fortgå i den takt som varit önskvärd för att bibehålla tidigare uppnådd standard. Härtill ha olika förhållanden samverkat. Till en början hämmades vägarbetena dels av brist på anslagsmedel — automobilskattemedlen undergingo under senaste världskrig en betydande minskning — dels förelägo svårigheter att erhålla arbetskraft och material till de arbeten som inom ramen för tillgängliga medel skulle kunnat utföras. Sedan medelstillgången inom automobilskattemedlens ram så småningom ökat, satte regleringen inom investeringsverksamheten in, vilket för vägväsendets del medförde en begränsning av framför allt nybyggnadsverksamheten. Denna utveckling innebar icke blott en stagnation av nybyggnads- och underhållsarbetena på vägväsendets område utan även en tillbakagång i förhållande till tiden närmast före kriget, i varje fall om hänsyn togs till inträffade prisstegringar. Numera beräknas landets motorfordonsstock vara större än under förkrigstiden. Dess rationella utnyttjande ställer större krav på våra vägar, icke minst med hänsyn till att den tekniska utvecklingen mot större lastbilar och bussar också medför krav på större slitstyrka å vägbanorna och större bärighet å landsvägsbroarna. Även militära skäl tala för att vägarnas och broarnas bärkraft ökas.

Med vad nu sagts har utskottet avsett att erinra om att f. n. ett synnerligen stort behov föreligger att icke blott återhämta vad under senare år eftersatts i fråga om vägunderhåll och vägbyggnader utan även att därutöver vidtaga åtskilliga nödvändiga förbättrings- och förstärkningsarbeten. Utskottet har under senare år med hänsyn till rådande läge hemställt, att riksdagen måtte avslå motionsvis framställda yrkanden om medelsanvisningar till vägändamål, som skulle medföra överskridande av för respektive budgetår beräknade ordinarie automobilskattemedel. Ett bifall till Kungl. Maj:ts nu framställda förslag skulle, såsom ovan framhållits, innebära att icke ens totalbeloppet av de ordinarie automobilskattemedlen få disponeras för vägändamål. Utskottet måste ifrågasätta, huruvida det allmänna ekonomiska läget verkligen nödvändiggör en sådan begränsning av de ordinarie automobilskattemedlens utnyttjande för ändamål, som hittills tillgodosetts inom ramen för dessa medel. Ett utnyttjande av dessa medel i deras helhet under nästa budgetår torde visserligen icke i och för sig kunna åstadkomma någon mera avsevärd förbättring av vägväsendets standard. Varje möjlighet synes emellertid böra tillvaratagas när det gäller att snarast bringa vägväsendets standard i nivå med de krav som numera måste ställas å detsamma. Utskottet vill därför — delvis med bifall till i ämnet väckta motioner — förorda att ramen för de anslag som

enligt gällande principer skola avräknas mot automobilskattemedlen höjes till i huvudsak det belopp som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknas inflyta, eller med 15 miljoner kronor till 225 miljoner kronor.

Efter överväganden huru detta belopp bör fördelas mellan ifrågakommande anslag kommer utskottet i det följande vid behandlingen av de olika anslagen att föreslå en förstärkning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag av anslagen till vägunderhållet, förstärkning och förbättring av vägar, bidrag till byggande av enskilda vägar och vägbeläggningar. Utskottet vill därvid erinra att, ehuru de samlade reservationerna å väg- och brobyggnadsanslagen samt anslagen till enskild väghållning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppskattas vid utgången av budgetåret 1948/49 uppgå till över 100 miljoner kronor, några reservationer icke beräknas föreligga å vägunderhållsanslaget eller å anslaget till förstärkning och förbättring av vägar, att reservationerna å vägbeläggningsanslaget, beräknade till 13,1 miljoner kronor, torde komma att förbrukas för slutförande av 1949 års vägbeläggningsprogram samt att reservationerna å anslaget till byggande av enskilda vägar m. m., beräknade till 8,4 miljoner kronor, till stor del avse beviljade men icke utbetalade bidrag. Vad angår vägunderhållsanslaget vill utskottet erinra om att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett, att detta anslag bör ökas till 155 miljoner kronor för att underhållsverksamheten skall kunna hållas vid samma nivå som innevarande år. Utskottet kommer att föreslå en höjning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 2,6 miljoner till 140,6 miljoner kronor. Beträffande anslagen till vägbeläggningar och förstärkning och förbättring av vägar avse dessa, såsom departementschefen framhållit, ändamål, vilkas tillgodoseende ger en i tiden näraliggande, stor besparing i trafik- och underhållsarbete. Arbetena kunna utföras maskinellt, kräva relativt små insatser av arbetskraft och få — liksom för övrigt också vägunderhållsarbetena — utföras utan särskilt byggnadstillstånd. Utskottet kommer att föreslå, att anslaget till förstärkning och förbättring av vägar höjes med 6,4 från 11,6 till 18 miljoner kronor och anslaget till vägbeläggningar med 5 från 15 till 20 miljoner kronor. Härjämte kommer utskottet att förorda, att anslaget till bidrag till byggande av enskilda vägar m. m. höjes med 1 från 1,5 till 2,5 miljoner kronor.

Vid bifall till vad utskottet sålunda förordar komma de yrkanden som framställts i motionerna II: 56 och II: 247 i fråga om höjning av de totala medelsanvisningarna å väganlagen och övriga anslag som skola avräknas mot automobilskattemedlen att helt (motionen II: 56) eller delvis (motionen II: 247) bliva bifallna. Utskottets hemställan under nu förevarande punkt har utformats i enlighet härmed.

I motionerna I: 54 och II: 59, I: 85 och II: 101, II: 56 samt II: 247 framställda yrkanden om höjning utöver Kungl. Maj:ts förslag av visst anslag komma vid bifall till utskottets förslag att delvis bliva tillgodosedda. Härutöver kommer utskottet icke att tillstyrka bifall till i berörda motioner framställda yrkanden. Utskottet kommer i det följande vid behandlingen av de olika anslagen att hemställa om höjning av respektive anslag i enlighet

med vad ovan angivits. Utskottet kommer icke att i anledning av motionen II: 246 tillstyrka bifall till däri yrkad anslagsökning.

I vissa motioner — I: 55 och II: 57 samt I: 56 och II: 58 — har yrkats på en ändrad anslagsberäkning i syfte att inom ramen för av departementschefen förordad totalt anslagsbelopp av 210 miljoner kronor anslaget till byggande av broar skall kunna anvisas med ett från 100 kronor till 5 miljoner kronor förhöjt belopp (motionerna I: 55 och II: 57) samt att anslaget till vägbeläggningar skall kunna höjas från 15 till 20 miljoner kronor (motionerna I: 56 och II: 58). En ökning av brobyggnadsanslaget har yrkats även i motionen II: 247 och torde hava åsyftats i motionerna I: 137 och II: 231. I motionerna I: 56 och II: 58 framställt yrkande blir tillgodosett om riksdagen biträder utskottets förslag under anslaget till vägbeläggningar. Utskottet vill icke förneka att mycket betydande broarbeten inom den närmaste tiden erfordras för att göra vägtrafiknätet trafikabelt för vissa numera allmänt förekommande fordonstyper. Med hänsyn till under brobyggnadsanslaget förefintliga reservationer och den möjlighet som vid bifall till den av utskottet förordade ökningen av anslaget till förstärkning och förbättring av vägar föreligger att vidtaga nödiga förberedelsearbeten för broförstärkningarna kommer utskottet icke att tillstyrka bifall till motionerna I: 55 och II: 57, I: 137 och II: 231, i nu förevarande del, samt II: 247, i vad sistnämnda motion avser anslaget till brobyggnader.

I det följande kommer utskottet att under respektive anslag göra hemställan i enlighet med vad nu förordats.

I motionen II: 167 ha yrkanden framställts om viss anslagsökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet finner icke de skäl, som anförts för en ökning av anslaget till undersökningar rörande vägolyckor m. m., vara av den betydelse, att en ökning av detta anslag kan förordas.»

dels ock utskottets hemställan (s. 15) bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må — i anledning av vad departementschefen under förevarande punkt anført samt motionerna II: 56 och II: 247, i vad de avse det sammanlagda beloppet av de anslag under sjätte huvudtiteln, som skola avräknas mot automobilskattemedlen — i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anført».

3) vid *punkten 10:o* (Vägunderhållet) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Sundelin, Svensson* i Grönvik, *Boman* i Kieryd, *Larsson* i Stockholm, *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet under hänvisning till vad utskottet anført under *punkten 9:o* bort i anledning av motionerna II: 56 och II: 247 föreslå en ökning av anslaget med 2,6 miljoner kronor och att därför utskottets hemställan (s. 16) bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må — i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna II: 56 och II: 247, i vad de avse nu ifrågavarande

anslag — till *Vägunderhållet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 140 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.»

4) vid *punkten 16:o*) (Förstärkning och förbättring av vägar) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Sundelin, Svensson* i Grönvik, *Boman* i Kieryd, *Larsson* i Stockholm, *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet under hänvisning till vad utskottet anfört under *punkten 9:o*) bort i anledning av motionerna I: 54 och II: 59 samt II: 247 föreslå en ökning av anslaget med 6,4 miljoner kronor och att därför utskottets hemställan (s. 20) bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må — i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 54 och II: 59 samt II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu förevarande anslag — till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.»

5) vid *punkten 21:o*) (Bidrag till byggande av enskilda vägar) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Sundelin, Svensson* i Grönvik, *Boman* i Kieryd, *Larsson* i Stockholm, *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 85 och II: 101 samt II: 247 föreslå en ökning av anslaget med 1 miljon kronor och att därför

dels utskottets yttrande å s. 25 bort hava följande lydelse:

»Enligt utskottets mening är den av departementschefen förordade medelsanvisningen under förevarande anslag väl knapp, även om de stora anspråk, som kunna ställas på anslaget, endast i mycket begränsad omfattning skulle tillgodoses. Utskottet vill därför förorda, att anslaget för nästa budgetår höjes med, i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, 1 miljon kronor. Under återopande jämväl av vad utskottet under *punkten 9:o*) anfört får utskottet hemställa,»

dels ock att utskottets hemställan (s. 25) bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må — i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 85 och II: 101 samt II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågavarande anslag — till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.»

6) vid *punkten 22:o*) (Vägbeläggningar) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Mannerskantz, Heiding, Sundelin, Svensson* i Grönvik, *Boman* i Kie-

ryd, *Larsson* i Stockholm, *Rubbestad* och *Staxäng*, vilka ansett, att utskottet under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 9:o) bort i anledning av motionerna I: 56 och II: 58 samt II: 247 föreslå en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor och att därför utskottets hemställan (s. 26) bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må — i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 56 och II: 58 samt med bifall till motionen II: 247, sistnämnda motion i vad avser nu ifrågakvarande anslag — till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.»

7) Vid *punkten 40:o*) (Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.) av herrar *Rickard Lindström*, *Boman* i Kieryd och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort i anledning av motionen II: 167 föreslå att det tilltänkta statliga organet inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ges en självständigare ställning än enligt Kungl. Maj:ts förslag, att det föreslagna rådet förändras till en trafiksäkerhetsnämnd och att denna ges den sammansättning, som i motionen skisserats, och att därför

dels den del av utskottets yttrande å s. 35 och 36, som börjar med orden »Det lär» och slutar med orden »75 000 kronor», bort hava följande lydelse:

»Under det att 1945 års trafiksäkerhetsutredning framlagt förslag om inrättande av ett helt självständigt statligt organ för ledningen av trafiksäkerhetsarbetet har departementschefen vid anmälan av förevarande anslagsökande funnit en så genomgripande förändring icke vara nödvändig. Departementschefen har i stället funnit att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör mer direkt än nu inkopplas på den del av trafiksäkerhetsarbetet, som berör den mänskliga faktorn. Detta skulle emellertid till en början ske med försiktighet och i mer provisoriska former. Departementschefen har därvid förordat att styrelsen förstärkes med speciell expertis genom att till styrelsen knytes ett trafiksäkerhetsråd.

Utskottet delar den uppfattning, som kommit till uttryck i motionen II: 167, att ledningen av trafiksäkerhetsarbetet för att en effektiv bekämpning av trafikolyckorna skall bli möjlig bör erhålla en gentemot myndigheter och organisationer möjligast fristående ställning. Även om det i nuvarande läge anses nödvändigt att anknyta det nya statliga organet på detta område till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bör detta enligt utskottet ske så att organet erhåller större självständighet än enligt departementschefens förslag. Utskottet förordar således att såsom motionärerna förordat organet givas formen av en nämnd, som beredes största möjliga självständighet inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och i sina framställningar skall behöva hänvända sig till styrelsen allenast i sådana frågor, som falla inom styrelsens kompetensområde. Utskottet anser vidare i likhet med motionärerna, att denna nämnd icke bör göras allt för stor och tungrodd, utan i huvudsak begränsas på sätt motionärerna förordat.

Enligt utskottets mening tala åtskilliga skäl för att utmäta förevarande anslag så att det kunde förslå att i enlighet med motionärernas förslag tillförsäkra det nya organet en högt kvalificerad kanslichef och i övrigt ge organet större utrymme för självständiga initiativ och undersökningar. Med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge begränsa statsutgifterna anser sig utskottet emellertid icke böra tillstyrka bifall till motionen i dessa delar».

dels ock att utskottets hemställan under II. (s. 36) bort hava följande lydelse:

»II. att riksdagen må i anledning av motionen II: 167, i den mån den icke behandlats under I., i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anfört;»